Į LAISVĘ

Nr. 257 (418)

KAINA 5 Pf.

KAUNO DIENRAŠTIS

1942. XI. 3. Antradienis

Plataus masto puolimas į vakarus nuo Tereko

Paimtas Alagiras. Atkirstas svarbus osetų kariuomenės kelias. Atmuštas sovietų mėginimas išlipti į krantą į šiaurę nuo Stalingrado. Per priešpuolį Alameino fronte priešas atremtas su didžiausiais nuostoliais. Per tris savaites sunaikinti 306 britų lėktuvai

Vyriausioji Fiurerio būstinė XI.2. Vyriausioji karo pajėgų vadovybė praneša:

Per smarkias, bet sėkmingas grumtynes dėl bunkerių pozicijų į šiaurę nuo Tuapsės geležinkelio pėstininkai sunkioje kalnuotoje vietovėje pasistūmėjo į priekį.

Priešo kariuomenės dalys buvo apsuptos ir sunaikintos, keli priešpuoliai atmušti.

Į vakarus nuo Tereko savas plataus masto puolimas sunkioje vietovėje atrėmė atkakliai kovojusį priešą per kelis upelius.

Buvo paimtas Alagiro miestas ir tuo buvo atkirstas svarbus osetų kariuomenės kelias.

Karo aviacija rėmė sausumos kariuomenės kovas ir puolė Ordžonikidzės miesto kariuomenės kareivines ir geležinkelio įtaisus.

Į pietus nuo Stalingrado buvo atremti nauji atskirų tankų paremti priešo puolimai. Į šiaurę nuo miesto sovietai vėl nesėkmingai mėgino išlipti į krantą. Du kanonieriniai laivai ir kelios didelės laipinimo valtys buvo nuskandintos, vienas kanonierinis laivas buvo sužalotas ir buvo paimti keli šimtai belaisvių.

Rumunų kovos lėktuvai sėkmingai metė bombas į Dono ruožo geležinkelius. Į šiaurės vakarus nuo Livnų vietinio pobūdžio priešo puolimai buvo sugniuždyti. Viduriniame ir šiauriniame fronto ruožuose iš abiejų pusių vyko žvalgybinė ir smogiamųjų dalinių veikla.

Vokiečių ir italų kariuomenės priešpuolis šiauriniame El Alameino fronto ruože vakar buvo tęsiamas ir įsilaužusį priešą atmetė, padarant didžiausių nuostolių, ypatingai vienai australų divizijai. Vokiečių ir italų karo aviacijos puolimai, visų pirma, buvo nukreipti prieš priešo baterijų pozicijas. Pataikiusiomis bombomis buvo nutildytas didesnis skaičius patrankų. Kovos lėktuvus lydėjusieji naikintuvai be nuostolių sau numušė keturis britų naikintuvus.

Nuo spalių 11 iki 31 dienos **britų karo aviacija neteko 306 lėktuvų,** iš jų 187 buvo numušti viršum Vidužemio jūros ir Šiaurės Afrikos. Per tą patį laiką kovose su Didžiąja Britanija žuvo 88 savi lėktuvai.

Sėkmingas gynimasis Egipte

Priešo bandymas išsilaipinti nepasisekė

ROMA XI.2. Italų kariuomenės pranešimas pirmadienį šiaip skamba:

Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Egipto fronto šiaurės ruože palankiai išsiplėtus ašies kariuomenės priešpuoliui, vėl paimta į nelaisvę keli šimtai australų ir sugadinta dar 40 šarvuočių.

Nauji puolimai, stiprios artilerijos paruošti ir remiami, buvo nukreipti prieš mūsų pozicijas tame pat ruože. Jie buvo švariai atmušti.

Taip pat nepasisekė ir bandymas pereitą naktį išsilaipinti mūsų pozicijų užnugaryje.

Italų ir vokiečių lėktuvai pakartotinai ir su dideliu pasisekimu dalyvavo žygiuose prieš priešo pozicijas. Vokiečių lėktuvai naikintuvai numušė keturis priešo lėktuvus ir daug kitų sužalojo žemėje.

NAUJAS BRITŲ AVIACIJOS ATLIKTAS ITALŲ LAUKO LIGONINĖS PUOLIMAS AFRIKOJE

Sunaikinta kitos lauko ligoninės operacinė palapinė

ROMA XI.2. Spalio 31 d. rytą britų oro pajėgos, vėl pažeisdamos visas tarptautines teises, iš visiškai žemai bombomis ir kulkosvaidžiais puolė vieną italų lauko ligoninę viduriniame fronto ruože Afrikoje, nors ligoninė buvo toli už kovos linijų ir turėjo aiškius Raudonojo Kryžiaus ženklus. Du sužeisti kareiviai buvo užmušti, o trys kareiviai, kurie kaip tik buvo gydomi, sužeisti. Taip pat britų aviacijos buvo sunaikinta kitos lauko ligoninės operacinė palapinė.

Naujas japonų prasiveržimas Guadalcanare

Sėkmingai bombarduoti miestai Australijos šiaurėje. Numušti keturi priešo transporto lėktuvai ir trys lėktuvai naikintuvai

BERLIN XI.2. Sunkūs mūšiai Guadalcanare be pertraukos vyko ir spalio 31 dieną ir lapkričio 1 dieną. Amerikiečių kariuomenė visomis jėgomis stengėsi išlaikyti savo pozicijas saloje, tačiau vis turi daugiau užleisti teritorijos ir traukiasi į rytinę šios salos pusę. Japonų šarvuočiai spalio 31 d. vėl prasiveržė. Amerikiečių nuostoliai užmuštais, sužeistais ir patekusiais į nelaisvę yra dideli.

Japonų jūrinė aviacija nuolat puola priešą ir padeda savo kariuomenei žemėje vykstančiuose mūšiuose. Bombomis lapkričio 1 d. buvo suardytas tiltas tarp Floridos salos ir Tulagi uosto, kur šiuo metu amerikiečiai dar ginasi. Amerikiečių bandymas transporto lėktuvais privežti Guadalcanare apsuptajai kariuomenei paramos nepasisekė. Iš keturių lėktuvų, kuriais buvo gabenama kariuomenė ir kuriuos lydėjo lėktuvai naikintuvai, trys buvo numušti ties vienu earodromu, ketvirtasis buvo priverstas nusileisti japonų pozicijų užnugaryje. Trys amerikiečių lėktuvai naikintuvai buvo pašauti.

Didesni japonų karinės aviacijos junginiai spalio 31 d. puolė Australijos šiaurę. Buvo sėkmingai bombarduoti uostai Townsville, Cooktown ir Port Darwinas. Kilę gaisrai rodė, kad bombos tiksliai pataikė. Apie 180 jūrmylių nuo Port Vila buvo nuskandintas vienas transportinis laivas 6.000 brt.

JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ ADMIROLAS PRIEŠ ROOSEVELTO ILIUZIJAS

ŽENEVA. „Daily Express" deda pranešimą iš New Yorko apie kalbą, kurią pasakė Šiaurės Amerikos laivyno ministerijos skyriaus viršininkas kontradmirolas Clark Woodwardas. Esą klaidinga, tarp kitko, pasakė jis, „jeigu Jungtinėse Valstybėse bendrai manoma, kad, pirma, viena produkcija gali laimėti karą, antra, laikas kovoja santarvininkų pusėje, ir trečia, priešas yra kvailas ir menkas".

Visiškai nepavykęs ofensyvos mėginimas

Japonų vyriausybės kalbėtojas dėl jūros mūšio Ramiojo vandenyno pietinėje dalyje

TOKIO XI.1. Kaip japonų vyriausybės kalbėtojas, nurodydamas į mūšį Ramiojo vandenyno pietinėje dalyje, pabrėžė, esą pasigailėtinu būdu nepavykęs didelis amerikiečių mėginimas surengti ofenzyvą prieš Japoniją Ramiojo vandenyno srityje. Čia Jungtinės Valstybės šiai ofenzyvai ne tik atliko plačius parengiamuosius darbus, bet taip pat panaudojo beveik visas disponuojamas jūrų pajėgas. Rooseveltui nepadeda nieko tai, jeigu jis į spaudos paklausimą pareiškia, kad dabar Ramiajame vandenyne vykstančio mūšio išdava „dar nesanti aiški". Šio mūšio išdava yra visiškai aiški. Jis privedė prie naikinamo smūgio Jungtinių Valstybių karinėms pajėgoms. Ir Knoxas bergždžiai tikisi susilpninti vyriausiojo imperatoriaus štabo komunikatą, juokingai tvirtindamas, kad japonai tuo būdu pamėginę pasižvejoti informacijų ir faktų.

Bet kuriuo atveju, tęsė toliau kalbėtojas, japonų „žvejybą" tenka laikyti visiškai pasisekusia. Jungtinių Valstybių karo laivai sučiupti tartum netikėtai užkluptos antys ir į juos mirštamai pataikyta. Kad ir ką darytų Jungtinių Valstybių vyriausybė, tikrų faktų ilgam ji negali nuslėpti. Tiktai neseniai atliktas admirolo Chormley atšaukimas pakankamai aiškiai rodo, kad Amerikoje, nepaisant visos propagandos, padėties rimtumas Ramiajame vandenyne yra aiškus. Jo įpėdinis Halsey pareiškia: „Jeigu mes šį mūšį prakišime..." Į šį „jeigu" buvo atsakyta po kelių dienų, kai jis perėmė naująsias pareigas. Jungtinės Valstybės prakišo šį mūšį ir visas pasaulis, gal būt, išskyrus kai kuriuos fotelio strategus Vašingtone, jau žino tikrus faktus ir moka juos įvertinti.

Kova dėl daubų Stalingrade

Atmušlas priešo mėginimas išlaipinti kariuomenę

BERLIN XI.2. Stalingrade kova vyras prieš vyrą spalio 31 d. vyko toliau. Mūsų smogiamosios grupės, vyriausioje ginkluotųjų pajėgų vadovybėje turimomis žiniomis, vėl išrūkė kelias bolševikų kovos pozicijas. Atėmimas vienos tų daubų, kurios nuo pramonės rajono aukštumos driekiasi iki Volgos, atsiėjo kietų kovų. Priešas stačiuose šlaituose buvo išvaręs gilius urvus su keliais išėjimais, kurie gynėjams teikė saugius apkasus šaudymui.

Po 50 metrų ir dar mažiau mūsų smogiamieji daliniai pasiekė tarpeklio kraštą. Tuomet savi lakūnai ir patrankos nebegalėjo kištis į kovą. Sunkieji pabūklai savo užtvarine ugnimi tik atitvėrė puolimo vietą. Pirmas įsilaužimas į šitas pozicijas pavyko mūsų netikėtai ėmusiems pulti pionieriams su liepsnosvaidžiais. Į dešinę ir į kairę greta šūvių krušos ir degančios naftos dūmuose į priekį prasimušė granadieriai. Per kelias sekundes jie įveikė griuvėsių zoną prieš priešo apkasus. Su rankinėmis granatomis, durtuvais ir kastuvais jie daužė bolševikus vyrą po vyro. Kiekvienas kritęs priešas praplatino įsilaužimo kylį. Po to pionieriai paėmė kelis metrus kranto.

Kadangi privežimas paramos per Volgą priešui vis sunkėja, spalio 31 dieną jis vėl bandė atpalaiduojamuoju puolimu gelbėti miesto gynėjams. Jis manė galėsiąs iškelti du, tris batalionus per iki šiol buvusį ramų upės kranto ruožą šiaurės sparne. Nakties priedangoje jis puolė septyniais smogiamaisiais laivais. Keturi jų buvo nuskandinti mūsų artilerijos. Kiti pasuko atgal. Tik apie 150—200 išsprogusių galėjo susirinkti šios pusės Volgos krante. Tačiau netrukus pradėtu priešpuoliu jie buvo sunaikinti.

Ir mūsų pietinį sparną vėl puolė pėstininkų ir šarvuočių jėgos, kuriems puolimą paruošė stipri artilerijos ugnis. Atkakliuose mūšiuose šis bolševikų puolimas sugniužo. Čia buvo sunaikinti du priešo šarvuočiai, o trys sunkiai sužaloti. Priešo parengties pozicijos pakartotinai apdaužė mūsų aviaciją. Vokiečių pozicijų aukštumos šiame ruože palengvina atmušti priešo žygius pirmyn.

Generalinės Srities apskričių žemės ūkio vadų konferencija

ON. KAUNAS. Šeštadienį Kaune, vadovaujant maitinimo žemės ūkio skyriaus vedėjui Hensen, įvyko Lietuvos Generalinės Srities viso vokiškojo žemės ūkio aparato konferencija. Ši konferencija įgavo ypatingos reikšmės dėl generalinio komisaro Dr. von Renteln pasakytos kalbos, kurią jis pasakė skyriaus vedėjui Hensen konferenciją atidarius. Prieš tai, kai dalyviai galėjo pasidalinti patyrimais, jis nurodė viso vokiečių darbo Rytų Krašte tikslą. Dr. Renteln pabrėžė, kad darbas yra sėkmingas ne tik dėl materialinių ir dvasinių žmonių apsišarvavimų, bet pirmoje eilėje dėl asmenybės vertės, kuria tą darbą žmogus atlieka. Apskričių žemės ūkio vadai provincijoje yra paskutinieji vokiečių administracijos atramos punktai. Kartu jie ten atstovauja mūsų vokiečių tautą, nacionalsocialistinę mintį ir vokietybę. Šia prasme jie turi atlikti jiems vokiečių Reicho nurodytus uždavinius: išmaitinti frontą ir civilinius gyventojus. Ir kaip ten fronte dažnai lemia ne vien vadovybė, bet ir paskirų žmonių drąsa, pasiryžimas ir smogiamoji jėga, taip ir išmaitinimo ūkio vadovybė panašiu būdu atremia į energiją, pareigos nuovoką ir impulsą tų vyrų, kurie ten provincijoje yra lemiantieji to planavimo balkiai. Per tai dalyvavimas darbe Rytų Krašte įgauna savo prasmę, ir jis yra tiek pat svarbus, kaip ir dalyvavimas fronte, ir pateisina savo dideles aukas. Apskričių žemės ūkio vadai kaip asmenys turi būti griežti sau ir kitiems, jausti savo, kaip vokiečių, atsakingumą, būti teisingi ir supratingi savo apylinkės žmonių atžvilgiu. Kartais susidaro jam didžiausių sunkumų dėl to, kad ateina pas jį žmonės su visokiais reikalais, kurie toli prašoka jo galimybes, tačiau apskrities žemės ūkio vadui tuo parodytas pasitikėjimas rodo, kad jis yra teisingame kelyje, nes ūkininkai laiko jį draugingu padėjėju. Dėl to ūkininkai, kai tik jie supras jiems tenkančių prievolių būtinumą karui, lengviau ir mieliau jas atliks.

Toliau konferencijos dalyviai nagrinėjo gamybos klausimus javų ūkio ir daržininkystės srityse, gyvulininkystės, o taip pat ir daržovių ir mėsos suėmimo klausimus. Taip pat buvo apsvarstyta mašinų panaudojimas žemės ūkio įmonėse, darbo talkininkavimas ir kolonizacija.

Konferencijos pabaigoje vyriausias skyriaus vedėjas Dr. Pense kalbėjo apie sėkmingą kovą su slaptąja prekyba. Jis skyrė tris prekių piktnaudojimo sritis: vagystė gamybos vietose, pasisavinimai prekybos tinkle, ypatingai žemesnėse organizacijose, ir ūkininkų slaptą ir mainų prekybą. Kiekvienas pasireiškęs papirkimo, pasisavinimo ar slaptos prekybos įvykis turi būti praneštas, kad panašūs sabotažininkai būtų teisingai nubausti. Kova prieš korupciją gali būti sėkminga tik per beatodairinį persekiojimą ir kietas bausmes. Visi atsakingi ūkyje darbininkai turi energingai tai paremti.

Mirė Ludwig Sieberi

Pavyzdingas kovotojas ir išmėgintas Fiurerio kovos draugas

MIUNCHENAS XI.1. Sekmadienį, lapkričio 1 d., po trumpos ir sunkios ligos mirė Bavarijos ministeris pirmininkas, SA obergruppenfiureris, Vokiečių Akademijos pirmininkas Ludwig Siebert.

Su Ludwig Siebertu Vokietija ir nacionalsocialistinis sąjūdis netenka išmėginto Fiurerio kovos draugo, pavyzdingo valstybės vyro, finansų, ūkio ir savivaldybės politiko. Vokiečių Akademija jame netenka šio didžiulio Reicho kultūros įrankio kūrėjo.

Ludwig Siebertas gimė 1874 m. spalio 17 d. Ludwigshafene prie Reino. Baigęs juridinius mokslus, jis įstojo į Bavarijos valstybės tarnybą. Pradžioje jis buvo valsčiaus teismo valstybės gynėjas Neustadte prie Hardto, o vėliau prokuroras Fürthe. Vėliau perėjo teisiniu patarėju į Lindau prie Bodeno ežero komunalinę tarnybą. Po to kurį laiką dirbo Rothenburgo mieste, o vėliau sugrįžo pirmuoju burmistru į Lindau. Jau anksti jis įstojo į NSDAP, o 1932 m. partijos jis buvo išrinktas į Bavarijos landtagą. Kai generolas riteris von Epp buvo paskirtas Bavarijos Reicho komisaru, Ludwig Siebertui 1933 m. kovo 16 d. buvo pavesta Bavarijos finansų ministerijos komisarinė vadovybė. 1933 m. balandžio 13 d. tuo tarpu Reicho vietininku pasidaręs generolas riteris von Epp paskyrė Ludwig Siebertą Bavarijos ministeriu pirmininku ir naujosios krašto vyriausybės pirmininku, palikdamas jam taip pat vadovauti finansų ministerijai, prie kurios 1936 m. lapkričio 28 d. prisidėjo dar ūkio ministerija. Siebertas buvo SA gruppenfiureris, Reicho darbo tarnybos apygardos garbės vadas ir nuo 1933 m. reichstago narys. Vokiečių Akademijos senatas jį 1933 m. kovo mėn. išrinko Vokiečių Akademijos pirmininku, o 1938 m. balandžio 11 d. Fiureris apdovanojo jį partijos auksiniu garbės ženklu.

Vis naujos britų smurto priemonės Indijoje

BANGKOKAS. Paskutinės visos Indijos radijo žinios apie padėtį Indijoje sako:

Biharo provincijos vyriausybė uždraudė visiems studentams priklausyti bet kuriai politinei organizacijai arba dalyvauti politiniuose susirinkimuose. Studentai, kurie nori įstoti į bet kurį klubą ar kurią sąjungą, net jeigu ji yra nepolitinio pobūdžio, pirmiausia turi gauti savo aukštosios mokyklos vadovo leidimą. Taip pat mokytojams grasinama pašalinimu iš pareigų, jeigu jie įstos į politines organizacijas.

Madrase policija suėmė daug kongreso savanorių, kurie varė propagandą Kongreso naudai.

Vienai vietai Asamo provincijoje uždėta 25.000 rupijų kolektyvinė bauda.

Bombejaus provincijoje įvyko smarkių susidūrimų tarp policijos ir kongreso šalininkų. Ahmedabade policija vėl du kart plikais ginklais puolė indus demonstrantus. Surate viename viešbutyje rasta bomba. Buvo suimti penki asmenys.

BERLIN XI.2. Šiomis dienomis Mölderso vardo lėktuvų naikintuvų eskadra pasiekė savo 4.000-nį laimėjimą ore. Paskutinį laimėjimą pasiekė šios eskadros vyr. puskarininkis Rytų fronte.

Reicho maršalas Herman Göring šia proga eskadros vadą pasveikino.

KRONIKA

RYTOJ ĮVYKSTA LENTPIŪVIŲ VEDĖJŲ SUVAŽIAVIMAS

Spalio 4 ir 5 d. d. Kaune, Žemės Ūkio Vadybos patalpose, Medžio Pramonės Direkcija, susitarus su Generalkomisariatu, šaukia lentpiūvių vedėjų suvažiavimą, kuriame bus aptariamį aprūpinimo žaliavomis, piautos medžiagos pardavimo ir paskirstymo bei kiti aktualūs medžio pramonės reikalai.

NAUJOS KNYGOS KARIAMS

LSD Ryšių Karininko Štabo Spaudos ir Propagandos Skyrius užsakė mūsų Valst. Leidykloje tam tikrą egz. kiekį visų naujai išleidžiamų knygų, kurios tuojau bus siunčiamos mūsų batalionų kariams Rytuose. Tuo būdu mūsų vyrai nuolatos gaus ne tik senesnių, bet ir pačių naujausių mūsų Valstybinės Leidyklos leidinių.

Valstybinės Leidyklos sutikimas reikiamą kiekį savo leidinių šiam svarbiam tikslui už pinigus atleisti neatpalaiduoja mūsų tautiečius nuo pareigos paaukoti ir iš savo pusės naujesnių knygų. Tokių pavyzdžių jau yra.

Valstybinei Leidyklai už gaunamus leidinius bus apmokama iš LSD savaitraščio „Kario" duodamo pelno, iš kurio tenkinami ir visi kiti mūsų Savisaugos Dalių karių kultūriniai ir švietimo reikalai. (r)

ATLYGINIMAS UŽ TALKININKŲ PATALPAS

Kad šiuo metu atliekantieji darbo prievolę kuro gamyboje būtų aprūpinti nakvyne ir darbo įrankiais, Miškų Ūkio Generalinė Direkcija pranešė miškų urėdijoms ir girininkijoms, kad ūkininkams ir kitiems asmenims už parūpintas valsčių viršaičių patalpas būtų mokama po 0,30 RM už kiekvieną talkininko prabūtą dieną.

Už sugadintus įrankius, paimtus mobilizacijos keliu, miškų girininkijos privalo atlyginti, grąžindamos įrankių savininkams naujus įrankius.

(v. j.)

VISIŠKAI NEŽIŪRIMA KALBOS TAISYKLINGUMO

Šiuo metu naujai įsikūrusios firmos — parduotuvininkai, amatininkai — visiškai neatkreipia dėmesio į užrašų taisyklingumą savo iškabose arba dokumentuose. Ypač tas neigiamas reiškinys turi plačią dirvą Vilniuje. Vilniuje ne tik iškabose, dokumentuose daroma neleistinų rašybos klaidų, bet iškraipomas ir pavadinimų turinys. Pavyzdžiui, Vilniaus firma A. Brewinski blanke rašo tokį pavadinimą: „Medinių ir Odų Avalynių Fabrikas". (vj)

DALYVAUKIME KURSUOSE „APŠILDYK TAISYKLINGAI!"

Profesinių Sąjungų Centro Biuro paruošimo skyrius dar kartą primena, kad dar galima įsirašyti į „Apšildyk taisyklingai", kursus, kurie tęsis iki lapkričio 15 d. Kadangi šalta žiema jau čia pat, o kuro per daug niekas neturi, tai šiais kursais reikėtų susidomėti. Juose paaiškės, kaip paprastomis priemonėmis sekasi palaikyti bute šilimą.

Registruokitės Kaune, Vytauto pr. 28.

GAISRAS DĖL PERKŪRENTOS KROSNIES

Spalio 30 d. Jonavos g. 70 kilo gaisras dėl perkūrentos krosnies. Nuostoliai nedideli. (r)

MIRĖ KUN. M. LUMBĖ

Lapkričio 1 d. 22,30 v. Šančių parapijoje mirė klebonas Mamertas Lumbė.

UŽTEMDYMAS

šiandien nuo 16.10 ligi 5.55.

PADEGTOS BRITŲ NAFTOS VALYKLOS PRIE MOSULO

ROMA. Stefanio pranešimu, arabai padegė britų žibalo valyklas, esančias už 35 km nuo Mosulo. Gesinimo darbai iki šiol buvo nevaisingi. Nuostoliai jau dabar siekia 8 milijonus svarų sterlingų.

Kauno įmonių šventvakariai

Lietuvos Profesinių Sąjungų „Poilsio ir Gyvenimo Džiaugsmo" skyrius, sekdamas vokiečių Arbeitsfronto organizacijos pavyzdžiu: „Džiaugsmas duoda jėgų" šiuo metu įmonėse organizuoja šventvakarius. Nors karo metu neįmanoma dirbantiesiems duoti viso to, kas skiriama darbininkams Vokietijoje, tačiau Profesinės Sąjungos stengiasi, kiek tik galima daugiau darbininkams išgauti viso, kas patenkintų ne tik jų medžiaginius, bet ir dvasinius potroškius. Tinkamas kultūringas laisvalaikio suorganizavimas palaiko dvasinę darbininko energiją ir tuo pačiu ji įgalina džiaugtis gyvenimu. Ypatingai yra vertinamas šventvakarių organizavimas, nes jie prisideda prie įmonės bendruomenės stiprumo. Gyvenimo džiaugsmas, sveiki nervai, darbo pamėgimas bei meilė atsiranda įmonėje, kai dirbantieji susirenka į savo šventę. Muzikai grojant, dainuojant ir vaidinant, dažnai pamirštami dienos rūpesčiai, o tarpusavy išsišnekant, sudaromi tamprūs saitai, pašalinami nesusipratimai, ugdomi atjauta ir bičiulystė.

Šeštadienį, spalio 31 d., tokia šventė įvyko „Trikot" fabrike, priklausančiame Ostlandfaser bendrovei. Dalyvavo bendrovės ir Profesinių Sąjungų atstovai. Erdvioj, išpuoštoj fabriko salėje susirinko visi dirbantieji. Po trumpos fabriko direktoriaus Dalio prakalbos tarė žodį Ostlandfaser b-vės atstovas p. Berger. Jis pažymėjo, kad sąlygos darbo našumui pakelti yra gera įmonės bendruomenė ir tinkamas įmonės vadovo sugyvenimas su dirbančiaisiais. Šiuo atžvilgiu jis pagyrė direktorių Dalį, kaip ypač pavyzdingą vadovą. Toliau p. Berger pranešė, kad darbininkus tų įmonių, kurios priklauso bendrovei — Ostland -faser, direkcija tiesiogiai aprūpins verpalinėmis medžiagomis. Kitoms įstaigoms, kaip ir iki šiol, rūpinsis Profesinės Sąjungos. Kalbėtojas dar pastebėjo, kad jis pasirūpino, kad dirbantieji gautų daržovių.

Lietuvių policijos orkestras, kuris gana dažnai groja įmonėse, pertraukos metu, diriguojamas p. Motiekaičio, išpildė keletą šaunių dalykų, klausytojams suteikusių daug džiaugsmo. Antrąją programos dalį atliko operos solistai.

P. Dagelytė, Satkūnas, A. Sodeika ir Nauragis, o prie pianino Mrozinskas — svečiams ir visiems susirinkusiems suteikė daug meninių pergyvenimų ir susilaukė nuoširdaus pritarimo.

Bebaigiant svečiai ir saviškiai buvo pakviesti drauge išgerti stiklo alaus ir puoduko kavos.

Tą patį vakarą įvyko dar dviejų Ostlandfaser bendrovei priklausančių įmonių bendras susirinkimas. „Lamos" ir „Kaspino" darbininkai buvo susirinkę į „Aldonos" kavinės patalpas, kur taip pat dalyvavo bendrovės ir profesinių sąjungų atstovai. „Lamos" direktorius Kumpikas padėkojo bendrovei ir profesinėms sąjungoms už šio šventvakario suruošimą, o dirbantiesiems priminė, kad šiandien reikia nepabūgti karo sukeltų sunkumų, bet, viliantis geresnių laikų, juos nugalėti. Pagaliau gerą nuotaiką sustiprino smagi džiazo kapela, linksmieji broliai ir stiklas alaus.

F. St.

Vėlinės Kaune

Kiekvienais metais ir kiekvienose mūsų krašto kapinėse Vėlinių vakarą ant mirusiųjų kapų sužiba tūkstančiai žvakučių.

Ir vakar kauniečiai vakarop būriais skubėjo Kauno kapinių link, kad čia bent valandą — palikę kasdieninius rūpesčius, artimieji prisimintų amžinybėn iškeliavusius savo bičiulius, gimines, savo šeimų narius, visuomenė — senesniuosius ir paskutiniųjų laikų kovotojus dėl tautos ateities. Kelias dienas prieš Vėlines kapinės jau buvo puošiamos chrizantemomis, vainikais, gyvų gėlių puokštėmis. Vakare visos kapinės skendėjo žvakučių liepsnoje, žalumynų ir gėlių jūrose. Artėjant vakaro prieblandoms, kapines pripildė organizuotų bei neorganizuotų kauniečių minios. Gedulingos šventės apeigos pradėtos giesme žuvusiems už Tėvynę, kurią pagiedojo Dr. V. Kudirkos vardo reprezentacinis choras, diriguojamas N. Martinonio. Po to J. E. vyskupas V. Brizgys pasakytame pamoksle iškėlė žuvusiųjų kovoje su bolševizmu, kuriame įkūnytas žmonijos blogis, kraujo auką. Savo kalboje vyskupas V. Brizgys priminė ir šių laikų blogybes, būtent, tautos nuodijimą alkoholiu, dorovinį pakrikimą, nesolidarumą.

Po pamokslo, tas pats choras sugiedojo tautinę giesmę „Apsaugok Aukščiausias", po to kunigų seminarijos ir Arkikatedros jungtinis choras, diriguojamas kun. Budrecko, sugiedojo „Libera", Dr. V. Kudirkos vardo choras — „Tėve mūsų". Pasibaigus gedulingosioms apeigoms, kurios buvo atliekamos ties Dariaus ir Girėno mauzoliejum ant partizanų kapų studentijos bei visuomenės atstovai uždėjo vainikus.

Iš čia organizuota bei neorganizuota visuomenė, kartu su LSD orkestru, nuvyko prie žuvusiųjų kovoje dėl laisvės paminklo, kur nuskambėjo Marijos giesmė ir himnas.

Vėliavos nuleidimo apeigos Karo Muziejuje Vėlinių vakarą taip pat praėjo labai įspūdingai ir pakiliai.

•

Visa tai vyko tuo metu, kai vokiečių ir sąjungininkų kariuomenė — tarp jų ir lietuviai savanoriai — prie Stalingrado ir kitur su žiauriuoju bolševizmu kovoja vyras prieš vyrą. Todėl Kauno visuomenė turėjo prisiminti ir aną bolševikinės taikos metą Vėlinių vakarą.

O tiems, kurie gatvėje dainavo (tarp jų buvo ir akademinio jaunimo), tenka priminti, kad dainuoti ir triukšmauti Vėlinių vakarą — nesuderinama su tautiniais papročiais ir tradicijomis ir kad kitados į tokį triukšmą Kauno policija ir funkėmis reaguodavo.

Kaip išduodami medžioklės leidimai

Pertvarkius medžioklę vokiečių medžioklės ūkio taisyklių pagrindais, pradėta išdavinėti seniems medžiotojams medžioklės liudijimai Rytų Kraštui. Tuo reikalu paduodami prašymai Miškų Ūkio Generalinės Direkcijos Medžioklės Skyriui, pridedant seną medžioklės liudijimą arba Apskrities Viršininko pažymėjimą įrodyti, kad toks liudijimas savo laiku tikrai buvo išduotas, ir užpildomas atitinkamas žinių lapas.

Tačiau dabar atsirado daug asmenų, norinčių gauti medžiotojo teises, bet anksčiau nebuvusių medžiotojais. Nustatyta tvarka, tokie asmenys turi pradžioje išklausyti specialius Medžioklės Skyriaus ruošiamus kursus ir vėliau išlaikyti egzaminus prie Generalkomisariato. Kaune jau buvo tokie kursai suruošti. Jie parodė didelį susidomėjimą medžioklės ūkiu ne tik Kaune, bet ir provincijoj. Visi I laidos kursų klausytojai sėkmingai išlaikė nustatytus egzaminus. Deja, ne visi galėjo atvykti Kaunan į šiuos kursus. Tad Medžioklės Skyrius, norėdamas suteikti jauniems medžiotojams galimybę kursus lankyti, pakankamam klausytojų skaičiui atsiradus, numato suruošti panašius kursus Vilniuje, Panevėžy ir Šiauliuose.

Norintieji lankyti šiuos kursus paduoda prašymus Medžioklės Skyriui ir užpildo atitinkamą žinių lapą, nurodydami, kuriam iš minėtų miestų jie pageidautų tuos kursus lankyti. Paskaitos bus skaitomos vakarais, po 2—3 val. kasdien ir užtruks apie savaitę laiko.

Gavusieji medžioklės liudijimus pasirenka ir išnuomoja atitinkamą medžioklei plotą per vietos urėdą arba per Medžioklės Skyrių. Medžioklei gali būti naudojami tiktai išnuomoti valdiniai ir privačių savininkų miškai ir laukai. Tenka pabrėžti, kad žemę valdantieji negali medžioti savo žemėj neišnuomavę viso medžioklės vieneto ploto ir negali uždrausti medžioti tą plotą išnuomavusiam.

Kiekvienas medžiotojas negali išnuomoti daugiau kaip 3000 ha. Visi medžiotojai, gavę medžioklės liudijimus, turi dar apsidrausti nuo nelaimingų atsitikimų Draudimo Įstaigoj, kuri atsako už galimus nelaimingus atsitikimus kaip su pačiu medžiotoju, taip ir su nukentėjusiais nuo jo medžioklės metu.

Slaptoji prekyba

SLAPTOJI PREKYBA — NUSIKALTIMAS LIETUVIŲ TAUTAI

Kiekvienas karas atneša reiškinius, kurie negali neatsirasti. Savaime aišku, kad milžiniškus įvairios rūšies prekių kiekius tenka sunaudoti karo reikalams. Tas Europos karas prieš bolševizmą ir iš Lietuvos gyventojų reikalauja taupumo ir kruopštaus elgesio esamų žaliavų atžvilgiu, griežčiausios disciplinos jas eikvojant. Savaime aišku, kad tokios disciplinos reikia laikytis laisva valia, tačiau, jei atskiri asmens to reikalo nepaiso, turi įsikišti valstybė savo priemonėmis.

Be nusikaltimų, su kuriais reikia be atodairos kovoti, priklauso slaptoji prekyba, kuri Lietuvoje pasireiškia įvairiausiais pavidalais ten, kur savanaudiški gaivalai stengiasi pasipelnyti. Tie nusikaltėliai pasinaudoja prekių trūkumu, kuris kyla todėl, kad dėl karinių uždavinių civilinio sektoriaus negalima aprūpinti taip pilnai, kaip taikos metu, ir užkelia kainas, tai yra, reikalauja aukštesnių kainų, negu įstatymu leista. Dažnai čia taip pat keičiamos prekės, kurios karo reikalams normuojamos, ir tuo būdu nusikalstama kariniams įstatymams. Labai dažnai prekės paslepiamos ir laikomos, kad, palankioms sąlygoms atsiradus, jomis būtų galima pasinaudoti saviems tikslams.

SLAPTOJI PREKYBA YRA IŠDAVYSTĖ

Jei prekės tokiu būdu išimamos iš karinio ūkio, tai čia yra išdavystė tautos atžvilgiu. Valstybės išdavikai baudžiami mirtimi; slaptieji prekiautojai, kurie savo veiksmais kenkia karo vedimui ir palaužia tautos atsparumą, taip pat verti mirties. Slaptąja prekyba trukdoma normali prekių apyvarta. Bendras prekių kiekis, nukreipiant jas slaptosios prekybos keliais, sumažėja, ir padoriems gyventojams skiriamų prekių kiekis tampa menkesnis. Normas tenka mažinti; tauta turi vis labiau susispausti; spekuliantas pasipelno padoriųjų sąskaita, ir jis, kaip tai parodė praėjusis karas, leistų jiems net badu numirti. Tokios išdavystės valstybė negali pakęsti ir nepakęs.

SLAPTOJI PREKYBA YRA TAUTOS TURTO VOGIMAS

Krašto turtas priklauso tautai. Spekuliantai profesionalai — žydai, kurie anksčiau apgrobinėjo lietuvių tautą, padaryti nekenksmingais. Parazitus, slaptuosius prekiautojus, kurie neleidžia tikslingai panaudoti ir teisingai padalinti krašto gaminius, reikia taip pat išnaikinti.

SLAPTOJI PREKYBA KENKIA VALIUTAI

Valiuta paremta vokiečių tautos pasitikėjimu ir darbu. Slaptasis prekiautojas to darbo negerbia. Jis ima kainas, kurios jam nepridera, jis reikalauja dažnai keleriopos kainos už prekes, kurias įsigijo neteisėtai arba išspekuliavo. Jis apgaudinėja tautiečius, kurie už savo darbus turi pagrindo reikalauti daugiau. Tie žmonės, kuriuos jis šitaip nuskriaudžia, lieka nepatenkinti. Apgautasis tariasi už savo darbą nebegaunąs tiek, kiek reikia, ir yra linkęs abejoti valiutos verte. Dalykų plėtotės nekontroliuojant, kaip tad buvo praėjusio karo metu, reikalavimas pakelti algas ir kainas atneštų neįsivaizduojamas infliacijos pasėkas. Vokiečių tautos pajamos grynais pinigais rodo, kad milijonai dirbančiųjų pilnai pasitiki savo valiuta. Lietuvoje vokiečių valdžia taip pat neprileis, kad nusikalstamoji slapta prekyba tą pasitikėjimą paverstų niekais.

UŽ SLAPTĄJĄ PREKYBĄ — GRIEŽČIAUSIOS BAUSMĖS

Didelei lietuvių tautos daugumai yra savaime aišku, kad tenka laikytis disciplinos, kurią jai uždeda karas. Tačiau, jei toje tautoje yra keletas žmonių, kurie karo būtinumui nenori nusilenkti ir pasiryžę tautos sąskaita maloniai gyventi ir krautis turtą, tai valstybė, kaip bendruomenės atstovas, turi prieš juos imtis priemonių; ji kaltuosius patrauks atsakomybėn ir tuos nusikaltėlius, taikydama griežčiausias bausmes, laikys priverstinoje disciplinoje, kuri jiems atims bet kokį norą verstis slaptąja prekyba. Jei nusikaltimai dėl savo dydžio ir rūšies tokie sunkūs, kad kenkiama karo vedimui ir karui svarbiam darbui užfrontėje, tai gali būti tik viena bausmė: mirties bausmė.

Karas reikalauja karinio teisingumo; tokie nusikaltėliai nusipelno mirties. Kas karo metu, kai geriausieji tautos sūnūs kasdien žiūri mirčiai į akis, tautos sąskaita pelnosi, tas neturi teisės vėliau naudotis mūsų laimėjimo vaisiais.

Atsargiai su rastais daiktais!

ON. Kaunas. Yra savaime suprantama žmogiška ypatybė tariamai pamestus daiktus kelyje paimti. Galimas daiktas, kad radėjas tikisi naudos iš rasto daikto, ar gal būt, jis nori tą daiktą grąžinti pametusiam, jam patarnauti. Vis dėlto ateityje šiuo atžvilgiu reikėtų būti atsargiems. Bolševikai iš savo lėktuvų dabar pradėjo mėtyti tokius viliotinius dalykus, kurie tačiau sprogsta tik paimti. Bolševikų lakūnai išmėto dabar didesnį kiekį ovalių buteliukų tabokinės dydžio. Ant vienos pusės yra baltas ceteris su raudonu ar juodu įrašu: „prieš uodus ir peles". Buteliuko kamštis aptrauktas panašia į stanijolą mase. Buteliuką atkemšant, jis sprogsta. Toliau bolševikų lėktuvai, be jau žinomų automatinių paišelių su sprogstamąja medžiaga, išmėto dar šiuos dalykus: etuis cigaretėms, kurią atidarant sprogsta, kišeninius laikrodžius, kurie sprogsta juos užsukant, ir žemės spalva nudažytas verles, kurios įspaudus jų natūralios spalvos kūną, sprogsta.

DIRBANTIEJI!

Profesinės Sąjungos kviečia Jus į vokiečių kalbos kursus!

VOKIEČIŲ KALBĄ MOKĖTI — RE IŠKIA EITI KELIU, VEDANČIU Į DARBO NAŠUMĄ BEI P ROFESINĮ PAŽANGUMĄ

Lietuvos Profesinėms Sąjungoms yra pavesta suaugusiųjų profesinio auklėjimo rėmuose rūpintis vokiečių kalbos paskleidimu. Šiuo atžvilgiu iki šiol jau yra pasiekta žymių rezultatų.

Dar daugiau būtų pasiekta, jei vasara su savo įvairiais sezoniniais darbais nebūtų varžiusi taisyklingo kursų vyksmo.

Ateinančios žiemos ilgi vakarai dirbantiesiems teikia geriausią progą lankyti vokiečių kalbos kursus; jais reikėtų pirmoj eilėj susidomėti. Mokyklą ar profesinius kursus baigusiųjų pastangos toliau lavintis savo profesijoje, o taip pat ir pati darbo praktika nuolat iškelia norą po ranka turėti geros specialiosios literatūros ir iš jos mokytis.

Nė viena kita šalis neturi tokios puikios specialiosios literatūros, kaip Vokietija. Reicho atstatymo metais jos pagelba buvo pasiekta pažymėtinų vaisių. Ir Lietuvoje ji bus naudinga.

Tačiau šios specialiosios literatūros versti bei spausdinti neleidžia trūkumas tokiems vertimams tinkamų žmonių, kurie, be to, būtinai yra reikalingi kitose vietose, ir faktas, kad nėra pakankamo kiekio popieriaus.

Tačiau iš Reicho galima gauti dar pakankamus reikalingos specialiosios literatūros išteklius įvairioms profesinėms grupėms.

Kad dirbantieji rastų į šiuos raštus kelią, Profesinės Sąjungos įsipareigojo įvykdyti vokiečių kalbos kursus.

Kursai plačiu mastu pradedami lapkričio mėnesį. Lektorių skaičius nuolatos didinamas. Kai kurie prityrę vokiečių mokytojai taip pat yra įsipareigoję padėti lietuviams lektoriams pasiruošti savo uždaviniams.

Žiemos kursų ilgumas nustatytas keturių mėnesių, klausytojai, kiekvienas pagal savo turimas kalbines žinias „gali įstoti į vieną iš penkių įvairių skyrių. Pamokos po dvi valandas vyks tris kartus per savaitę ir kiekvieną savo skyriuje įgalins baigti kursus ir iš Įgaliotinio Profesinėms Sąjungoms gauti atitinkamą baigimo pažymėjimą.

Taip pat atsižvelgiama ir į daugelio įmonių vadovų pageidavimą suruošti kalbos kursus įmonėje, juos prižiūrint Prof. S-gų Centro Biuro Vokiečių kalbos kursų skyriui. Šiems kursams, kiek tik bus galima, bus parūpinta lektorių.

Taigi kiekvienam duodama proga pagilinti vokiečių kalbos žinias arba iš viso jas įsigyti ir po to surasti kelią į profesinio pasisekimo aukštybes.

Į vokiečių kalbos kursus registruoja visi apskričių, valsčių Profesinių Sąjungų ir įmonių atstovai, o taip pat Profesinių Sąjungų įstaigos.

Profesinių Sąjungų Centro Biuras

Pranešu tėvams, giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. spalio 28 d. žuvo Rytų krašte **Krasinskas Jonas ir Petrauskas Vladas,** Kūnai palaidoti Kopyll karių kapinėse.

Nuliūdusi žmona

Kokios javų veislės tinka mūsų kraštui

Žemės Ūkio Tyrimo Įstaigos bandymai

Vieni iš pirmųjų Žemės Ūkio Tyrimo Įstaigos darbų buvo pradėti bandymai su javų veislėmis. Įstaigai vadovaujantieji asmenys gerai suprato, kad javais apsėjamieji plotai gali būti didinami tik iki tam tikros ribos, kurios tačiau neprivalo apriboti derliaus didėjimo. O viena iš tokių javų derliaus didinimo patikimų priemonių buvo ir yra — geras veislės parinkimas.

Pačioje nepriklausomo gyvenimo pradžioje apie atrinktas veisles ir iš viso apie gerą sėjamąją medžiagą nebuvo kalbos. Tiesa, atskiruose dvaruose jau buvo auginamos kai kurios iš svetur atvežtos javų veislės, bet visiškai jos nebuvo ištirtos ir jų tinkamumas auginti nenustatytas. Šiaip, visame krašte buvo sėjama vadinamoji vietinė sėkla, kuri neabejotinai buvo išsigimusi, duodanti mažus derlius, bet iš kitos pusės neblogai prisitaikiusi prie vietinių gamtinių sąlygų ir teikianti nedidelius reikalavimus. Todėl javų veislių pasirinkimas, jų savumų išaiškinimas mūsų krašto sąlygose ir jų išpopuliarinimas buvo pirmos eilės reikalas. Kiekvienas gerai gali suprasti, ką reiškia ūkininkui ir visam kraštui, jeigu iš kiekvieno javais apsėjamo ha, gerai parinkus veislę, galima gauti daugiau, kad ir po 1 cnt. Ir iš tokio mažo derliaus padidėjimo jau susidarytų milijoninės vertės turtas.

Todėl, kalbėdami apie javų veislių parinkimo bandymus, turime gerai atsiminti, kad tais bandymais, atliktais įvairiose bandymų stotyse, kuklūs ir be pretenzijų tų stočių darbininkai — agronomai, kraštui sukrovė didelius kapitalus, kurie kiekvienų metų rudenį, javus suvalius, vis didėja. Ir keista, kad svarstant tokių įstaigų ir jų darbininkų padėtį — vienu paišelio pabraukimu parašoma rezoliucija, neabejotinai visiems mums nenaudinga. O tokių pavyzdžių mūsų gyvenime būta ir tebėra.

Javų veislių bandymai Žemės Ūkio Tyrimo Įstaigoje buvo pradėti 1927 metais. Po septynerių metų intensyvaus darbo 1934 metais pasirodė pirmasis tos rūšies spausdintas darbas, išleistas atskiru Žemės Ūkio Tyrimo Įstaigos leidiniu. Tai buvo: miežių veislių bandymas 1927—1933 m. Po to sekė dar keli javų veislių parinkimo bandymų aprašymų leidiniai: Avižų veislių bandymai 1927—1934 m., vasarinių kviečių veislių bandymai 1929—1934 m., žieminių kviečių veislių bandymai 1926—1935 m. ir miežių veislių bandymai 1934—1937 m. Šiuo metu jau suvesti ir „Žemės Ūkyje" paskelbti žieminių rugių veislių 1934—1940 metų bandymų duomenys.

Kaip iš atliktų javų veislių bandymų darbų matyti, savo krašto patyrimus turime apie rugius, žieminius ir vasarinius kviečius, miežius ir avižas. Visomis šiomis kultūromis mūsų krašte vidutiniškai kasmet apsėjama 1.262.350 ha plotas. Tai didžioji mūsų dirbamos žemės dalis. Ir savaime suprantama, kad tokiam dideliam sėjamajam plotui gerų javų veislių pasirinkimas dar labiau išryškėja.

Javų veislių parinkimo tyrimas nėra vien kelių metų ištisinis darbas. Kada selekcininkai išveda naujas veisles ar jas įveža iš kitų kraštų, vėl atsiranda reikalas jas bandyti dabarties sąlygose. Todėl ir Tyrimo įstaigos darbų grandinė yra nepertraukiama.

Supažindindami skaitytojus su jau minėtais javų veislių parinkimo bandymais, čia trumpai paminėsime ir gautus jų duomenis.

Rugiais Lietuvoje apsėjamas plotas paskutiniam dešimtmety sudarė 500.200 ha vidurkį. Už mūsų Pabaltijo kaimynų Latvijos ir Estijos tas plotas žymiai didesnis. Estai rugiais apsėja apie 146.750 ha, o latviai 266.610 ha. Tat mūsų krašto sąlygomis rugiai yra pagrindinis augalas. Rugių veislių parinkimo bandymai buvo atliekami 1927—1933 ir 1934—1940 metų laikotarpiuose. 1927—1933 m. laikotarpyje buvo išbandyta 16 veislių ir vietiniai krašto rugiai. Toje serijoje jau buvo bandomos ir dvi lietuviškos veislės, bet jos derlingumu nepasižymėjo. Pirmąsias vietas tada užėmė Lochovo Petkus ir Rümkerio rugiai. Vėliau jie buvo rekomenduojami krašte sėti ir plačiausiai Lietuvoje paplito. Bet ir šios veislės mūsų krašto sąlygose turi ir kai kurių trūkumų. Tos veislės beveik idealios gali būti ten, kur švelnesnės žiemos ir geriau dirbamos bei geresnės žemės.

1934—1940 metų bandymuose buvo ištirta 13 rugių veislių. Čia jau buvo bandomos ir šios lietuviškos rugių veislės: Dotnuvos Aukštieji, Dotnuvos VII ir Dotnuvos VIII. Dotnuvos Aukštieji šiuose bandymuose gerai užsirekomendavo. Svarbiausia jų savybė — nemažas derlingumas ir atsparumas sunkioms žiemojimo sąlygoms. Bet gerus duomenis taip pat parodė jau minėti Lochovo Petkus ir Rümkerio veislių rugiai.

Žieminiai ir vasariniai kviečiai. Žieminiais kviečiais mūsų krašte vidutiniškai užsėjama apie 200.000 ha. Vasarinių kviečių plotai paskutiniais metais užėmė apie 60.000 ha, bet kasmet turi tendenciją didėti, nes mūsų klimatas yra kiek peršaltas žieminiams kviečiams: šaltesnę žiemą jie dažnai iššąla ir pavasarį jų užimtoji vieta dažnausiai vasariniais kviečiais atsėjama. Be to, vasariniai kviečiai ir blogesnėmis žemėmis pasitenkina.

Žieminių kviečių veislių parinkimo bandymai buvo atlikti 1926—1935 m. Buvo tiriamos 37 žieminių kviečių veislės. Iš bandymuose gautų duomenų pasirodė, kad derlingiausios yra Dotnuvos Akuotuotųjų, Dankovo ir Nordost Samland veislės. Šios veislės dabar mūsų krašte ir vyrauja.

Vasarinių kviečių veislių bandymai buvo atlikti 1929—1934 m. laikotarpyje. Išbandyta 13 veislių. Ir čia į pirmąją vietą iškilo Dotnuvos Gražučiai, toliau Sobieszyno Ordinatka ir Heines Kolben. Svetimosios veislės nuo lietuviškosios mažai kuo skyrėsi, tik jos reikalauja kiek ilgesnio vegetacijos periodo.

Avižomis mūsų krašte vidutiniškai užsėjama apie 35.000 ha. Avižų veislių bandymai buvo atlikti 1927 — 1934 m. Buvo išbandyta 38 avižų veislės. Čia į pirmąsias vietas išėjo Dotnuvos Selekc stoties B 11, Dippes Ueberwinder, Svalöfo Guldregen, Bensing Findling, Dotnuvos Selekc. stoties A 205 veislės.

Miežiais Lietuvoje apsėjama apie 204.000 ha. Miežius reikia laikyti vienu iš trumpiausį vegetacijos periodą turinčių varpinių augalų. Užtat miežiai sėkmingai sėjami net ir tolimoj šiaurėje.

Miežių veislių parinkimo bandymai buvo atlikti 1927—1933 ir 1934—1937 m. laikotarpiuose. Bandymuose buvo tirta dvieilių ir ketureilių miežių veislės. Per bandymus perėjo 31 veislė. Apskritai, ketureiliai miežiai visur atsiliko nuo dvieilių, todėl jie pas mus iš rinkos pamažu ir pasitraukė arba dar kai kur pasitraukia. Iš dvieilių miežių veislių pirmąsias vietas užėmė daniškos veislės Maja ir Kenia ir lietuviška Dotnuvos Gražučių veislė.

Visų rūšių bandymai nepertraukiami ir po eilės metų gali rinkoje vėl pasirodyti, jei tik jos įstengs pralenkti, naujos javų veislės. Kiekvienas rūpestingas ūkininkas jų laukia, nes jos drauge atneš ir didelius turtus visam kraštui.

Agr. Balys Gaidžiūnas

Vokiečių kalbos naujadarai ir tos kalbos priežiūra

Ne vien vokiečių kalbai, bet ir kitų tautų kalboms karas davė naujų žodžių. Betgi čia nieko ypatingo, nes ir pereitasis karas tą pat padarė. Pagaliau, naujų žodžių davė ir po karo įvykusios revoliucijos. Apskritai, kalbos gyvenimas nestovi vietoje, nes vieni žodžiai gimsta, kiti apmiršta ar visai nebevartojami.

Vokietijoje tokiu kalbos gyvenimu, vienų žodžių atsiradimu, kitų apmirimu, pagaliau, kalbos pataisomis rūpinasi tam tikra įstaiga, vokiečių **Sprachpflegeamt'u** vadinama, esanti Berlyne, šiaurinėje miesto dalyje. Vokiečių Sprachpflegeamt'as (kalbos globos įstaiga) yra tartum veidrodis, kuriame atsispindi visas vokiečių kalbos gyvenimas. Jei tik atsirado kuri nors vokiečių kalbos naujiena, tai toji naujiena Sprachpflegeamt'o yra žinoma. Čia padaromos tam tikros išvados, o taip pat užrašomas pats kalbos faktas.

Dabartinis karas nemaža vokiečių kalbai davė kalbos naujienų. Šiandien daugelis plačiai vartojamų žodžių anksčiau nebuvo žinomi. Todėl tenka keletą tokių žodžių paminėti, kurie ir mūsų spaudos yra paminimi. Dabar didelių pilietinių (ir kalbinių) teisių turi, nes plačiausiai vartojami šie žodžiai: „Führerhauptquartier (Vyriausioji Būstinė), OKW. — Bericht (Oberkommando's Wehrmacht'o pranešimas), Westwal („vakarų siena", t. y., Siegfriedo bei Maginot linijos), Vorfeld („priešlaukis", t. y., tas plotas, kuriame gali vykti kautynės), Drachenzähne (vaizdinis prieštankinių šovinių bei sviedinių pavadinimas), Planfeur („planingoji ugnis", „lėkštoji ugnis"), Vergeltunsfliege („atsiteisimo skridimas"), Tiefangriff („gilusis antpuolis") ir kiti.

Net tokie žodžiai, kaip „Kriegsberichter" (mūsiškis „karo korespondentas"), „Bunker", „Stuka" yra tik dabartiniais laikais atsiradę, nors pagal savo populiarumą, galėtų atrodyti, kad jie gyvena net ištisą 100 m.! „Bunkeris" nebuvo vokiečių vartojamas, nors anglų kalba „bunker" (tark: banker) reiškia „anglims dėžę" prie lokomotyvo ar kitokios mašinos. „Stuka" yra padaryta ir iš ilgesnio lėktuvo apibūdinimo, būtent iš „Sturzkampflugzeug'o, t. y., iš „smigtinių kautynių lėktuvo". Čia dar galima būtų paminėti vokiečių naujadarą „Fullschirmjäger'į", kuris atseit gaudo parašiutininkus...

Taip pat ir visuomenės gyvenime atsirado visa eilė naujadarų. Kortelių įvedimo institucija pagimdė „Kartenstelle's žodį, toliau „Zuteilungszwang'ą", t. y., mūsiškai „paskirstymo įstaigą". Pagaliau, oro pavojus taip pat davė būdingų, kartais vaizdinių žodžių, pvz., aptamsinimo taisyklių nesilaikąs žmogus vadinamas „Verdunkelungssünder'iu" (atseit, aptamsinimo nusidėjėliu, nusikaltėliu). Aptamsinimas davė vokiečių kalbai ir naują veiksmažodį, būtent, „entdunkeln", kurio negalime išversti panašiai į lietuvių kalbą, naudojant tą pačią aptamsinimo sąvoką, o tik galime pasakyti savo žodžiu, būtent, „atšviesinti".

Vokiečių Sprachpflegeamt'o įstaiga turi surinkusį visokios darybos naujų žodžių, daugiau nei 26.000. Tokios naujos darybos žodžiai suskirstyti į skyrius, nes labai dažnai tam tikros veiklos žodis daugiausia duoda naujadarų, pvz., labai daug davė naujadarų vokiečių „eismo" („Verkehr") žodis, nes tai būdinga mūsų gyvenamiesiems laikams. Tokiu būdu „eismo" sąvoka pagimdė net 136 naujus žodžius! Panašių dalykų yra ir su kitos veiklos žodžiais, pvz., filma, radiju ir kitais.

Tenka pabrėžti, kad vokiečių kalbos globos bei priežiūros įstaiga ne tik rūpinasi suregistruoti kalbinius faktus, bet taip pat padaryti nurodymų ir duoti patarimų bei pataisų. Tokiu būdu ta įstaiga per metus peržiūri bei patikrina apie 3000 literatūrinių bei kūrybinių dalykų įvairiais kalbos klausimais. Be abejo, kalbos raidai čia nesudaroma jokių kliūčių, o dar antraip, nes padedama kalbai kūrybiškai tobulėti.

J. Ž s

Ir senas popierius karui svarbus

Įgyvendinant antrąjį ketverių metų planą, Vokietijoj atsirado būtinas reikalas apriboti popiermedžio įvežimą. Šitas būtinumas ir kylanti paklausa pareikalavo naudoti tik vokiečių žaliavą popieriaus gamybai — tuo pačiu ir seno popieriaus bei šiaudų naudojimo gamybai ir jų planingo padalijimo. Tad iš vienos pusės reikėjo griebtis priemonių pakelti seno popieriaus gavimui, iš kitos gi — tam tikri kiekiai surinkto seno popieriaus turėjo būti palikti kaip pakaitas medžiui, tariant, celiuliozei, tik tam tikram vartojimo popieriui.

Koks didžiulis žaliavos šaltinis yra senas popierius, parodo vien tai, kad nei ketvirtadalis, būtent 700.000 to seno popierio nėra pristatomas perdirbimui.

Jei pasisektų vien tik vietoj 700.000 to seno popieriaus perdirbti 1 milijonas to, būtų sutaupyta apie 300.000 to medienos, kuri galėtų būti sunaudota kitiems tikslams, kaip, pavyzdžiui, dirbtiniam šilkui ir medvilnei. Šitokiam medienos kiekiui gauti reikia medžių už apie 1,5 milijono markių.

Dabar Berlyne yra paroda, kuri duoda vispusišką seno popieriaus sunaudojimo galimumų apžvalgą. Parodoj vaizdžiai matyti, kad iš seno popieriaus pagaminti daiktai yra jau pasiekę tokio tobulumo, kad jie pasiliks ir ateities taikos metu. Iš seno popieriaus daromos įvairios špūlės, dulkių valytuvai, popierinis linoleumas, bačkos sausų prekių persiuntimui, dviračių rankenos, įvairių kariuomenės įrankių kotai, bonkos (kurių 25 milijonai yra jau fronte), purkštuvai kovai su kenkėjais žemės ūkyje, dulkių sugeriamieji aparatai ir t. t. Toliau daroma įpakavimo popieris, užtemdinimo popieris ir dar daug kas kita.

Didžiausias vėl perdirbto seno popieriaus suvartotojas buvo jau visuomet banguotojo kartono pramonė, kuri parodo nuostabiai vispusišką ir didį pajėgumą. Iš jo pagamintos įvairios kartono rūšys vis labiau pakeičia medines dėžes, net dūžtamų prekių transportavime, kaip pavyzdžiui, vyno ir likerio bonkų, arba persiunčiant taip didelius ir jautrius daiktus, kaip radijo aparatus ir pan. Patyrimas, kuris kaip tik dabar karo metu su bangotuoju kartonu yra įgytas, yra toks geras, kad jam ir po karo yra užtikrinta didelė ateitis.

Tačiau ir karui svarbiems tikslams perdirbtasis senas popierius atlieka ypatingus uždavinius, kaip tai izoliacijos vamzdžių, kartono ir pan. pavidalu. Čia dar prisideda šiaudų ir įpakavimo popierius. Iš bendrosios industrijos lygiai 80% atitenka banguotojo kartono, gilzų ir didžiajai ginklavimo pramonės prekybai ir kitiems tiesioginiams ir netiesioginiams kariuomenės reikalams. Likę 20% atitenka banguotųjų aplankų ir įvyniojimo pramonei, maisto produktų įpakavimui.

Taigi, paroda parodo, kad ir senas popierius yra karui svarbi žaliava.

MADAGASKARE TEBEVYKSTA KIETOS KOVOS

VICHY. XI. 2. Kaip iš valstybės sekretoriato kolonijų reikalams pranešimo matyti, anglai po ištisas dienas trukusių kietų kovų Madagaskare užėmė Pianarantsoną. Kova miesto apylinkėse tebevyksta.

STASYS SUTKAITIS

Juodoji žeme

Dabar tik supratau, kad Lietuvoje ir kt. vakarų kultūros šalyse mes tikros žemės nesam matę... Pas mus beveik kiekviena žemės sklypelio pėda išmatuota, apstatyta, apsodinta, aptvarstyta. Visur, kur akį užmesi, susikimšę miestai, kaimai, vienkiemiai, paįvairinti ir papuošti sodų, miškų. Gali eiti pėsčias ar greičiausiu ekspresu lėkti — vis tiek žemės, kaip lygios, tartum beribės erdvės, savo krašte nepamatysi.

Kai anksti pavasarį, po dviejų savaičių tampymo, mūs ešalono garvežys atsiduso garais paskutinį sykį, mes pirmą kartą išvydome tikrą, gryną juodą žemę ir pasijutome tikrai stovį žemės rutulio paviršiuje, maži, menki fiziniai kūneliai. Aplink tik murzinai pilkas dangus ir aiškiai juoduojanti, kiek išsilanksčiusi žemės pluta. Jokio miško, net medžio, jokio kaimo, trobelės, ar kt. žmogaus gyv. vietovę primenančios žymės. Rodos, žmogus junti, kaip tas rutulys sukasi ir net galva svaigsta.

Tokių tuščių, didžiausių žemės plotų pilna šalis apie Būgą, Dnieprą, Doną. Tai Pietų Ukraina, buv. bolševikų „rojaus" aruodas.

Anksčiau ir čia nebuvę tokių tuštumos platybių. Bet dabar dvarai, kaimai, romantiškos kazokų stanicos, gražios sodybos su sodais bolševikų nušluoti, gyvenimas suspiestas vien tik į miestus ir kolchozus. Tie kolchozai, lyg maži kupsteliai, skęsta juos supančiuose žemės plotuose, todėl ir susidaro begalinės tuštumos įspūdis.

Pavasarį bundant gamtai Ukrainos erdvės vis dėlto pradeda atgyti. Kolchozininkas, tingiai išlindęs iš savo molinės trobelės, trina nuo žiemos snaudulio užlipusias akis ir, lyg barsukas uostydamas orą, dairosi aplink, žvalgosi į ligi pat akiračio telksančią pliką juodą masę. Jis žino, kad šitą negyvą žemės kūną jam reikia tuoj imti raižyti noragais, pažadinti traktoriaus burzgimu, kad vasarą jis galėtų nušvisti tirštais saulėgražų žiedais, sužaliuoti kukurūzų jūromis ir subanguoti kitų javų vilnimis.

Kolchozininkas atsidūsta. Neturėjo jis savo žemės, o tie plotai, kuriuos jis paversdavo liūliuojančiomis želmenų mariomis, primena jam tik prakaitą, skurdą ir 1933 m. skaudų badą visoj Ukrainoj.

Įpratęs dirbti tik varomas, ir dabar ukrainietis kolchozninkas ar šiaip darbininkas reikalingas atitinkamo raginimo ir priežiūros.

Visi įsivaizdavom, kad tam išgarsintam Ukrainos juodžemy javai tiršti, aukšti, sunkiomis varpomis ir daug našesni, kaip Lietuvos smėliuotų lygumų pasėliai. Taip, žemė čia nešvkšti ir sultinga, saulės spinduliai, maloniai praskleidę pirmuosius žiedus, nė kiek nešalčiau išglamonėja ir patį vaisių, oras čia nėra toks apgavikas kaip pas mus. Tačiau nemačiau čia tokių tankių, aukštų ir tokiomis svariomis varpomis kviečių ir rugių, kurie nušveisto aukso ir sidabro atspalviais blizga ir skamba vėjelio siūbuojami pašešupiais ir panemuniais.

Tai kolektyvinės sistemos nedarniai. Nei bulvės, nei daržovės čia ne tokios tarpios, kaip pas mus. Daržų laistymu beveik ir nesirūpinama. Tik saulėgrąžos ir kukurūzai puikiausiai keroja ir vasarą teikia visam kraštui būdingą vaizdą.

Gamta pati čia pašalina daugelį mūsų šalies žemdirbių rūpesčių.

Matant Ukrainoj aplink vien tik juodą riebią žemę, tuoj kyla mintis, kur gauti akmens, molio, smėlio. Tačiau atidžiau pasidairęs į upokšnių pakriaušes, į natūralių slėnių skardžius arba net į didesnes pakelės iškasas, suprasi, kad ta iš viršaus juoda žemė slepia po savimi visokių turtų. Ištisi didžiuliai akmens klodai vietomis išlenda į pat paviršių. Netoliese gali kasti žvyrių ir smėlį. Kitur rasi pakankamai molio, kalkių.

Bet medžio P. Ukrainoj nėr. Miškų beveik nematyti. Net paskirų medžių maža. Pasimaišo prie balos gluosnis, kur sausesnėj vietoj pušaitė. Baltasis beržas, skarotoji eglė ir kt. panašūs mūs miškų ir sodybų papuošalai čia retas radinys. Tiesa, dažniau matyti pakrašty miesto ar prie buv. dvaro, paversto kolchozu, alėjomis ar paskirai stypsančius puošnios formos topolius.

Todėl ir išgarsėjusi ukrainiečio molinė pirkelė.

Važiuojant, iš aukštumos, jau labai iš tolo slėnyje subaltuoja išsibarsčiusios kolchozo „parapijos" bakūžėlės. Kiekvieno miesto ir miestelio pakraščiai taip pat gausiai beveik standartinio tipo trobelėmis apibarstyti. Kiekvienas pastatėlis nubaltinamas, kartais melsvu ar rusvu atspalviu nudažomas. O lyginti ir baltinti trobelės sienas ukrainietė netingi. Toks namukas gana stiprus. Iš tolo atrodo piasi ilgų amžių vargo vaizdas. Miestiečių trobukėse primityvumo jau daug mažiau. Charakteringa, kad miestuose trobelės statomos šonu į gatvę, o kolchozuose galu. Padargams susidėti tokių namų savininkai turi čia pat kieme rūsį, kuris gilus ir didelis, lyg kokia slėptuvė.

Daug vargo liaudžiai su kuru. Ir kaip jie žiemą išsiverčia? Kūrena saulėgrąžų, kukurūzų kotais, šiaudais, kurių kūgiai rudenį, lyg didžiuliai bunkeriai, dunkso krūvomis laukuose. Nemažą procentą degamosios medžiagos padaro ukrainietis iš mėšlo, jį išdžiovinęs ir supiaustęs į plytas, lyg durpes. Yra vietų, kur kasama iš žemės pusiau suanglėjusių durpių ir iš jų spaudžiami briketai. Be to, Ukrainoj juk yra ir išgarsėjusio Doneco baseino akmens anglies klodai.

Daugelyje vietų teko matyti didokus plotus sodinto, bet dar jauno miško.

Reikia pasakyti, kad augmenija ir gyvūnija P. Ukrainoj, išskyrus Juodosios jūros pajūrio sritis, yra negausi ir neįvairi. Aiškiai pasigendama daugumo paukščių, kurie mūs gamtai suteikia tiek gyvumo. Pav., retai čia pasirodo ir ilgakojis gandras, nes jam, iš tikrųjų, ten nėra kur gyventi ir vaikus perėti. Net varnos, žvirbliai ir varnėnai čia visai neįkyri, ir jų pačių, atrodo, negausu.

Žemėvaizdžiai neįdomūs, dvelkia vienoda juodąja dykuma. Ir geriausias toliaregis kartais neįžiūri, ar tolumoj matyti juoduojąs miško ruoželis, ar tai tik dangaus ir žemės susikirtimo linija. Aišku, kad tokius žemės plotus per gamtos skirtą sėjos laiką nebuvo galima visiškai ir tin-

Europiečiai vyko į užjūrius, į svetimus nedraugiškus žemynus. Ten kovodami su drugio ligomis, su skorpijonais, su laukiniais žmonėmis ir su gamtos gaivalais, jie įkūrė miestus, sodybas, iki aukštos kultūros pakėlė žemės ūkį. Išvijo iš džunglių žvėris, atgaivino nykias stepes ir prerijas, prie Misisipės, La Platos, Amazonės, Kongo pristatė fermų, Australijos ir Zelandijos tyruose priveisė gyvulių bandas ir tas šalis išgarsino turtingumu.

O čia, Europos vidury, turtingiausioj žemėj, XX a. vyko vandališkas krašto alinimas, gamtos ir žmonių „ubaginimas". Kai žmonės sausino jūras, kovodami dėl žemės pėdos, drėkino dykumas, čia palaimintos derlingos dirvos „žmonijos genijų" buvo verčiamos dykumomis...

Čia užklydusiam ateiviui iš kultūringos Europos šalių gailu ir nejauku. Vasarą dar augalai, žiedai, pietų oras ir vietinių žmonių ypatybė visada rodyti gerą nuotaiką kiek užtušuoja tą nykią ukrainietiškų dainų melancholija dvelkiančią aplinkumą.

Tačiau kai suyra saulėgrąžų vainikai, kai susitaršo prinokusių kukurūzų krapylos, kai javų laukai ima plikti, Ukrainos žemė vėl staiga pradeda vienodai juoduoti. Kolchozininkai palengva suslenka į savo molinukes žiemoti. Dangus, lyg nuo žemės atspindžio, pasidaro neaiškus ir drumzlinas. Ir vėl patekęs į sritį tarp Būgo, Dniepro ir Dono, pamatysi tik beribius juodos plikos žemės ir dangaus erdvės plotus, be jokios gyvybės. Tik nuo kalvos kur slėny subaltuos vieniši, visiems vėjams atviri kolchozo namukai, kaip išmėtytos vaikų kala-

Sportas

Futbolo turnyras Savitarpinei Pagalbai

Šeštadienį buvo pradėtas futbolo turnyras, kurio pajamos skiriamos Savitarpinės Pagalbos naudai. Turnyre dalyvauja keturios Kauno vienuolikės: Tauras, Kovas, Perkūnas ir LFLS. Įvyko dvejos rungtynės, Tauras nugalėjo Kovą 5:3 ir LFLS atkaklioj kovoj laimėjo prieš Perkūną 4:1. Baigminis susitikimas Tauras—LFLS bus sekmadienį, lapkričio 8 d.

BĖGIMAS PER MIŠKUS

Sekmadienį prie A. Panemunės kurhauzo buvo paskutinis šį sezoną lengvatlečių pasirodymas — bėgimas per miškus. Be lengvatlečių, bėgime dalyvavo ir kitų sporto šakų sportininkai, daugiausia dviratininkai. Vyrų gr. dalyviai buvo suskirstyti į 2 grupes: A ir B kl. A kl. dalyvavo visi bėgikai, bent kartą dalyvavę ilgesnių nuotolių varžybose, o B kl. — pradedantieji ir kitų sporto šakų atstovai. A ir B kl. bėgikai varžėsi ir komandiniai dėl Kūno Kultūros Rūmų taurės. Bėgime atskirai dalyvavo dar jauniai.

Vyrų A kl. pavieniui pirmą vietą laimėjo mūsų rekordininkas Vietrinas (Perkūnas), prabėgęs nuotolį per 11:27,3 min. Antrą vietą užėmė Jurgutis (LGSF), — 11:57,3 min., 3. Garmus (LGSF) — 11:59,0 min., 4. Šleževičius (LGSF) — 11:59,3 min.

B kl. pirmuoju atbėgo Bielskus (Perkūnas). Laikas — 12:03,0 min. Toliau: 2. Kiaunė (LGSF), 3. Balčiūnas (LFLS), 4. St. Severinas (Perkūnas), 5. V. Severinas (LFLS), 6. Širvaitis (LFLS).

Jaunių gr. pirmuoju buvo Masalskis (Perkūnas) — 7:39,9 min. Antrą vietą pelnė Neverauskas (VIII gimnazija) — 7:49,2 min.

Komandiniai pirmą vietą užėmė LGSF penketukas, surinkęs 16 tšk. LGSF penketuką sudarė: Jurgutis, Garmus, Šleževičius, Kiaunė ir Saldaitis. Antrą vietą užėmė LFLS (Balčiūnas, V. Severinas, Širvaitis, Pekys, Verkys). Perkūnas pilnos komandos nesudarė.

Tuo būdu pereinamą KKR taurę laimėjo LGSF. Taurė buvo įsteigta šiemet ir pirmą kartą ją buvo laimėjęs Perkūnas. Galutinėn nuosavybėn laimėti reikia tris kartus iš eilės arba penkis kartus be eilės. Be to, pirmų trijų vietų laimėtojams buvo išdalintos asmeninės dovanos.

Laimėjo Perkūnas ir LGSF

KREPŠINIO TURNYRAI SAVITARPINEI PAGALBAI

Praeitą savaitgalį Kūno Kultūros Rūmuose Savitarpinės Pagalbos naudai buvo surengti vyrų ir moterų krepšinio turnyrai, kuriuose dalyvavo veik visos stipriosios Kauno krepšinio komandos.

Didįjį dėmesį palenkė vyrų turnyras, kur kovoms išsirikiavo keturi penketukai: Perkūnas, LGSF, Kauno Teniso Klubas ir LFLS. Tai veik vienodo pajėgumo ekipos, kurių susikirtimai visad žada gerą kovą, dėl to ir žiūrovų susidomėjimas buvo nemažas.

Pirmose rungtynėse susitiko amžini priešininkai LGSF ir Perkūnas. Po LGSF dvidešimtmečio šventės turnyre LGSF laimėjimo prieš Perkūną 40:24, daug kas tikėjosi, jog ir dabar LGSF pasirodys iš gerosios pusės. Deja, taip nebuvo, nes kai kurie LGSF žaidikai pradėjo per daug nervintis, ir rungtynės buvo sudrumstos. Teisėjai du LGSF žaidikus pašalino iš aikštės, trečias išsifolavo ir teko rungtynes maždaug 7 min. prieš pabaigą nutraukti. Pasekmė 30:18 (18:12) Perkūno naudai. Rungtynėse nestigo baudų. Čia Perkūnas išnaudojo 10 metimų (neįmetė 4), o LGSF įmetė 4 ir nepataikė 3 kartus. Taškų pelnė: **Perkūnas:** Puzinauskas II (9), Puzinauskas I (8), Lenščinskas (6), Mackevičius (4), Norkus I (3); **LGSF:** Žemaitis (6), Kulakauskas (4), Pimenovas (3), Tumaitis (3), Proscevičius (2).

Kitose rungtynėse Kauno Teniso Klubas įveikė LFLS 29:17 (13:8). KTK pergalė pelnyta ir nekėlė abejojimo, nors ir LFLS pasitempė. **KTK:** Šačkus (7), Nikolskis (6), Lukošaitis (6), Rolkevičius (4), Norkus II (3), Baltrūnas (3).

Baigmėje Perkūnas nugalėjo KTK 39:15 (13:8). Pirmam kėliny KTK dar laikėsi, bet antrame pritrūko patvaros. Iš Perkūno šauniai pasireiškė Puzinauskas I, pademonstravęs vykusių metimų ir vien antram kėliny pasiekęs 14 tšk. Taškai: **Perkūnas:** Puzinauskas I (18), Leščinskas (7), Norkus I (5), Puzinauskas II (4), Mackevičius (3), Pauliukevičius (2); **KTK:** Šačkus (5), Norkus II (4), Baltrūnas (2), Lukošaitis (2), Ralkevičius (2).

Dėl trečios vietos kovojo LGSF—LFLS. Šį kartą LGSF pasirodė itin pulkiai ir LFLS nugalėjo aukšta pasekme — 54:19 (22:7). LGSF penketukas dirbo sklandžiai ir priminė savo XX-čio šventėj parodytą formą. Antram kėliny pažymėtinai dirbo Kulakauskas, pasiekęs 14 tšk. Gražių metimų pademonstravo Proscevičius ir Žemaitis. Iš LFLS sėkmingiausias buvo Dunikas (11 tšk.). Taškų padarė: **LGSF:** Proscevičius (16), Kulakauskas (14), Žemaitis (12), Tumaitis (8), Pimenovas (2); **LFLS:** Dunikas (11), Vaitkus (6), Petrauskas (2).

Moterų gr. dalyvavo 3 komandos. LFLS be rungtynių pakliuvo į baigmę, o LGSF prieš baigminį susitikimą turėjo nugalėti Perkūną 15:10 (9:7). **LGSF:** Karnilavičiūtė (8), Balčiūnaitė (5), Briedytė (2); **Perkūnas:** Dargytė (4), Karumnaitė (2), Baranauskaitė (2), Meškauskaitė (1), Svetikienė (1).

Baigminis žaidimas LFLS—LGSF davė kuklią, bet lemtingą pergalę LGSF-ui 12:9 (4:3). Tai jau ne pirmoji LGSF pergalė prieš daugkartinį meisterį LFLS. Taškai: **LGSF:** Balčiūnaitė (6), Karnilavičiūtė (3), Gavėnaitė (3); **LFLS:** Astrauskaitė (4), Miuleraitė (2), Laikūnienė (2), Kuzmickaitė I (1).

Tuo būdu vyrų gr. taurę laimėjo Perkūnas, nes LGSF ekipoms nepavyko pakartoti pavasario panašaus turnyro dvigubos pergalės ir šį kartą teko pasitenkinti moterų gr. nugalėtoju.

KREPŠININKŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio 6 d., 18—20 val. Kūno Kultūros Rūmuose šaukiamas visų Kauno krepšininkų susirinkimas. Dalyvaujant krepšinio teisėjams, bus išaiškintos krepšinio taisyklės ir duotos bendros pastabos dėl elgimosi aikštėj ir už aikštės ribų.

Po susirinkimo 20 val. sporto skyriuje bus krepšinio teisėjų sueiga. Dalyvauja visi teisėjai.

PERKŪNAS PIRMOJE VIETOJE

Sekmadienį baigtos Kauno rezervinių futbolo komandų rudens rato pirmenybės. Lemiamose rungtynėse Perkūnas, einąs be pralaimėjimų, įveikė ir paskutinę kliūtį, įveikdamas LGSF (KER) 1:0 (0:0). Susitikimas buvo įtemptas ir neapsiėjo be žiaurumų, dėl ko I-mo kėlinio pabaigoj buvo pašalintas KER žaidikas Macius. Pirmaujanti Perkūno vienuolikė žaidė tokios sudėties: Lukošius; Kudirka, Jaras; Šurkus, Striupkus, Visockis; Vyšniauskas, Babinskas, Valionis, Olišauskas, Simutis.

Kitose rungtynėse Tauras įveikė LGSF 4:2 ir Kovas laimėjo prieš LFLS 2:1. Po šių rungtynių pirmenybių lentelė atrodo taip:

1.	Perkūnas	5—10—16: 3
2.	KER	5— 6—11: 5
3.	LGSF	5— 6—15: 9
4.	Kovas	5— 4— 7:15
5.	Tauras	5— 2— 9:15
6.	LFLS	5— 2— 5:16

LATVIŲ ŠACHMATININKAI NUGALĖJO ESTUS 9:7

Latvijos Profesinių Sąjungų CB per „Poilsio ir gyvenimo džiaugsmo" organizaciją Rygoj surengė latvių — estų šachmatininkų rungtynes, kurias laimėjo latviai 9:7. Pirmąją dieną iš latvių laimėjo Ždanovas, Strautmanis ir Dreibergas, iš estų — Laurine ir Israelis ir Bergo (L) — Tuerno (E), Solmanio (L) — Kaldės (E) ir Zarumbos (L) — Renterio partijos baigtos lygiomis. Antrą dieną iš latvių laimėjo Dreibergas, Salmanis ir Enzelinis, iš estų Tuernas ir Rotare ir lygiomis baigė Strautmanis (L) — Soonurmas (E), Dr. Hazenfusas (L) — Laurine ir Zarumba (L)—Israelis (E).

Po to buvo žaibo turnyras, kurį laimėjo estas Soonurmas, surinkęs 11,5 tšk., toliau 2—3 Bergas ir Solmanis (abu Latvija) — po 10,5 tšk., 4. Ždanovas (Latvija) — 8,5 tšk.

STIPENDIJOS ESTŲ SPORTO VADOVAMS

Estijos Profesinių Sąjungų CB organizacija „Poilsis ir gyvenimo džiaugsmas" įsteigė fondą, iš kurio lėšų bus skiriamos stipendijos keturiems pasižymėjusiems darbininkijos sporto vadovams įstoti į Tartu universitetą. Tokios stipendijos bus skiriamos kiekvienais metais. **(on)**

NAUJAS ŠVEICARIJOS PRALAIMĖJIMAS

Tuo pačiu metu Budapešte įvyko 22-sios Vengrijos — Šveicarijos futbolo rungtynės. Šveicarijai šį kartą teko žaisti žymiai silpnesnės sudėties, negu prieš Vokietiją. Puikusis šveicarų vartininkas Ballabio, centro puolikas Monnaro ir kairysis puolikas Kapponbergeris turėjo būti pakeisti kitais. Tatai gerokai atsiliepė šveicarų pajėgumui. Vengrai turėjo per visą žaidimą aiškią lauko persvarą ir užtikrintai laimėjo. Pasekmė 3:0 (1:0). Įvarčiai įkirsti dešiniojo puoliko Nemetho, pusdešiniojo Bodolio ir kairiojo puoliko Totho. Teisėjavo Finkas (Vokietija). Žiūrovų 40.000.

VOKIETIJA — KROATIJA 5:1 2:0)

Sekmadienį Stuttgarte prie 50.000 žiūrovų įvyko trečiosios Vokietijos — Kroatijos tarpvalstybinės futbolo rungtynės. Laimėjo Vokietija 5:1 (2:0). Vokietijos gynikas Janes gynė Vokietijos spalvas 70-tą kartą ir šį savo jubiliejų atžymėjo dviem įvarčiais.

Pats žaidimas nebuvo vienšališkas. Kroatai rodė didelį pasipriešinimą ir buvo kietas varžovas. 20 min. žaidimas permainingas ir be pasekmių. Tik 20 min. vokiečiai pelno baudą. Žiūrovams šaukiant baudą vykdyti jubiliatui Janesui, šis tą pageidavimą išpildo. Iš 20 metrų stiprus smūgis pasiekia tikslą. Keturios min. ligi pertraukos Walteris pasekmę padidina 2:0. Po pertraukos Klingleris, Wilimowskis ir Janes įkerta dar po įvartį. Kroatai į tai atsako garbės įvarčiu, įkirstu Wölfo.

RAPIDAS PIRMAUJA

Dunojaus Alpių srities pirmenybėse Vokietijos buv. meisteris Rapid įveikė WAC 5:1 (2:0). Be to, Vienos SC laimėjo prie Admirą 2:0 (1:0). Po šių rungtynių Rapid, geresnio įvarčių santykio (36:16) dėka, pirmauja prieš WAC (29:16) ir Austrią (23:23). Visi trys turi po 13 tšk.

KARALIAUČIUS — RYGA 1:1 (1:0)

Karaliaučiaus Horst Wesselio stadione prie 7.000 žiūrovų sekmadienį įvyko Karaliaučiaus — Rygos antrosios šiais metais tarpmiestinės futbolo rungtynės. Šis susitikimas, kaip ir pirmasis, įvykęs Rygoje, baigėsi lygiosiomis. Rygiečiai parodė gražų ir tikslų žaidimą, vienodai išlaikytą ligi pabaigos. Ligi pertraukos vedė Karaliaučius 1:0. Stiprį Rygos ekipą antrame kėlinyje pasekmę išlygino. Geriausiai iš svečių pasirodė vidurio dengėjas Arenas.

Kauno kino teatruose

Iš šią savaitę Kaune rodomų filmų išskirtina „Anuška" (kino teatre „Forum"). Filmoj vaizduojamas paprastos kaimo merginos gyvenimas, lemtingų įvykių dėka atsidūrusios Vienoje. Merginos tiesus būdas ir skaidrus žvilgsnis į gyvenimą laužia didmiesčio negeroves ir parodo savo vertybių pranašumą. Vyr. vaidmenų vienietė Hilde Krahl, atmintina iš daugelio filmų, kuriose ji sugebėjo sukurti įtikinančius ir sultingus skirtingus tipus. Ir „Anuškoj" Hilde Krahl simpatiškai vaidina kaimo merginą. Be to, vaidina Siegfried Brener, Friedl Czepa ir Rolf Wanka.

„Daina" demonstruoja 1940 m. gamybos filmą „Širdis be gimtinės". Čia susipažįstama su turčių gyvenimu ir sprendžiamos meilės problemos, pasirenkant devizu posakį, jog „širdis negali būti įspraudžiama į bet kokius iš anksto numatytus varžtus". Vaidina šabloninis Albrechț Schoenhals, Gustav Diesl, iš moterų: Anneliese Uhlig, Sabine Peters, Camille Horn.

„Aušroj" matome senesnį dalyką — „Neištikimasis Eckehartas". Linksmesnė filma, bet tas linksmumas ne visada pataiko į žiūrovo širdį. Vaizduojamas šveicarų fabrikanto„ turinčio 2 šaunias dukteris, gyvenimas. Kai kur situacijos labiau vykusios, bet apskritai filma nėra labai vykusi.

„Kapitol" teberodo „Operos balių", kuris susilaukė pasisekimo ypatingai dėl gana vykusios muzikinės dalies. Kiti kino teatrai rodo jau matytus dalykus, tik „Saturn" demonstruoja neseniai Kaune vėl pasirodžiusią „Angeliką" su Olga Čechova. Būdinga Olgos Č. vaidyba, kuriai vyr. partneris Albrecht Schoenhals neįstengia prilygti.

čk.

Kauno radijas

TREČIADIENIS, XI. 4.

5.00 Vokiečių kariams RP; 6.15 Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas (pl.); 6.45 Karo ir polit. įvyk. apžv.; 7.00 Žinios vokiečių k. RP; 7.15 Mankšta; 7.30 Rytinis koncertas RP; 9.00 Žinios vokiečių k. RP; 9.10 — 11.30 **pertrauka;** 11.30 Vaikams „Miegančioji karalaitė". Aut. Aė Sidabraitė; 12.00 Varpų muzika iš Karo Muziejaus; 12.05 Iš Vilniaus — Pramoginis koncertas. Groja kariuomenės orkestras; 12.30 Žinios vokiečių k. RP; 12.45 Iš Vilniaus — Pramoginis koncertas (tęs.); 13.00 Karo ir polit. įvyk. apžv.; 13.15 Vidudienio koncertas RP; 14.00 Žinios vokiečių k. RP; 14.15 Vidudienio koncertas RP; 15.00 Kariuomenės vadovybės pranešimo diktavimas DS; 15.00 — 16.00 **pertrauka;** 16.00 Iš Vilniaus — Popiečio koncertas. Dal. mažasis filharmonijos orkestras, vad. A. Mikulskis, T. Kotliarevska (sop.), S. Benoni (barit.), J. Lazak (tenor.), prof. St. Špinalskis (fort.); 16.45 Karo ir polit. įvyk. apžv.; 17.00 Žinios vokiečių k. RP; 17.15 Iš Vilniaus — Popiečio koncertas (tęs.); 18.00 „Mirusiųjų apraudojimas". Z. Slaviūno paskaita; 18.15 Laiko įvykiai; 18.45 Žinios lietuvių k.; 19.00 Karo temomis RP; 19.15 Pranešimai iš fronto RP; 19.30 „Su teptuku ir palete". Anekdotai iš dailininkų gyvenimo; 20.00 Žinios vokiečių k. RP; 20.15 Pramoginis koncertas. Dal. mažasis orkestras, vad. J. Lechavičius, solistai — G. Matulaitytė ir A. Paukštys; 21.00 Žinios lietuvių k.; 21.15 Pramoginis koncertas (tęs.); 22.00 Žinios vokiečių k. RP; 22.15 A. Kuprevičiaus fortepijono rėčitalis; 22.45 Pramoginė ir šokių muzika (pl.); 24.00 Žinios vokiečių k. RP; po jų — programos pabaiga.

Collegą stud.

ALF. VĖLAVIČIŲ,

jo mylimam broliui mirus, nuoširdžiai užjaučia

Viekšniškiai studentai

Kauno didmenų prekybos tarnautojai

JULIJAI BARZDIENEI,

jos dukrelei Reginai mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Valstybinės Leidyklos direkcija ir bendradarbiai

Mirus buv. Vytauto Didžiojo Universiteto Technikos Fakulteto ord. prof.

SILVESTRUI GRINKEVIČIUI,

jo šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vytauto Didžiojo Universitetas

Mūsų bendradarbei

J. BARZDIENEI,

jos brangiai dukrelei Reginai mirus, gilią užuojautą reiškia

Valst. Leidyklos Didmenų Prekyba

Mirus ord. prof.

SILVESTRUI GRINKEVIČIUI,

šeimai ir giminėms reiškia nuoširdžią užuojautą

Statybos Fakulteto Dekanas ir mokslo personalas

Draugą

MARIJONĄ SLIŽAUSKĄ,

mirus jo žmonai, nuoširdžiai užjaučia

A. Gruzdis

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. XI. 1 mirė

A. A.

ELENA GLOVACKAITĖ - SLIŽAUSKIENĖ.

Laidotuvės iš namų, Darbininkų g. 8, š. m. XI. 3 d., 16 val. Pažįstami prašomi palydėti velionį į kapines.

Vyras ir tėvai

Š. m. lapkričio mėn. 1 d. Šančių klebonijoj mirė kun.

MAMERTAS LUMBĖ,

Šančių Klebonas. Išlydėjimas iš klebonijos į parapijos bažnyčią įvyks š. m. lapkričio mėn. 3 d., 17 val., eksportacija iš bažnyčios į Šančių kapines įvyks lapkričio mėn. 4 d., 17 v.

Kun. Sadauskas A.

Poniai

PETRAUSKIENEI ALBINAI,

tėvams ir giminėms, viršilai **Petrauskui Vladui** žuvus karžygio mirtimi, kovojant Rytuose prieš kruvinąsias bolševikų gaujas, reiškiame liūdesio valandoje gilią užuojautą.

Btin. vadas, karininkai ir kariai

Poniai

KRASINSKIENEI LIŪDAI,

tėvams ir giminėms, eil. **Krasinskui Jonui** žuvus, narsiai kovojant Rytuose su bolševikų — banditų gaujomis, reiškiame liūdesio valandoje nuoširdžią užuojautą.

Btin. vadas, karininkai ir kariai

MACKELAI STASIUI ir jo šeimai, mirus mylimai žmonai, reiškiame giliausią užuojautą.

Bertašiai ir Mikalauskai

„SODYBAI" Kaune, Vilniuje ir provincijoje **skubiai reikalingi:**

vyr. buhalteriai,
buhalteriai ir
revizoriai - instruktoriai.

Kreiptis darbo valandomis į „SODYBOS" Centrą, pas Finansų Skyr. Viršininką, Laisvės al. 29a, Kaunas, tel. 26623.

16641(1)

Dar priimami užsakymai:

rūbams spintų, lovų, tualetų, bufetų, valg. stalų, kėdžių, virtuvinių spintelių, knygoms spintų ir etažerių. Darbo laikas: 10—18 val.

J. Naujoko BALDŲ PREKYBOJE.

Laisvės al. 11 nr., tel. 26674.

16538(2)

IEŠKOMA PIRKTI:

tekinimo staklės metalui, ilgiu 0.750 — 2 m, didžiausias tekinimo diametras: 35 cm.;
gręžimo staklės (bormašina) iki 20 mm diametro;
sunkvežimis su kėlimo jėga 2 — 3 to su gazo generatorium.

Kreiptis telefonu 21415, L. Markovičius, Kaunas, Duonelaičio g. 31a, b. 6. 16596(6)

K. M. S. Kuro Referatūrai skubiai reikalingi **INSTRUKTORIAI.** Darbas: prekių ir maisto paskirstymo punktuose.

Kreiptis: Sapiegos 4a, III a.

16649(1)

V. M. S. Įmonių Direkcijos Durpynui skubiai reikalingas **ŪKVEDYS,** bent kiek žinąs buhalteriją.

Atlyginimas ir sąlygos geros.

Kreiptis į Įmonių Direkciją, Vilnius, Magdalenos g-vė 4, kamb. 9.

16587(3)

OSTLAND FILM G. M. B. H., KAUNO SKYRIUS

I E Š K O:

Biuro tarnautojo, os, galinčio prižiūrėti sandėlį, vokiečių kalbos mokėjimas būtinas, pageidaujamas ir rusų kalbos mokėjimas.

Technikų, besidominčių stiprintuvų gamyba — garsinių aparatų dirbtuvėms. Pageidaujamas šioj srityj išsilavinimas.

Vokiečių kalbos mokėjimas būtinas, tačiau taip pat pageidaujamas rusų kalbos mokėjimas.

Kreiptis į **Ostland Film G. m. b. H.,** Kauno skyriaus sekretoriatą, Kaune, Laisvės al. 19, nuo 9 iki 10 val. ryto. 16645(3)

Kauno Didysis Teatras

Antradienis, 3. XI., 18.30 v.
DON KICHOTAS
L. Minkaus 4 v. baletas
Bil. 1,20—5,00 RM
Trečiadienis, 4. XI., 18.30 v.
SIMFONINIS KONCERTAS
Programoje: L. v. Beethoveno — Egmont Simfonija Nr. 5, St. Šimkaus — Nugrimzdęs dvaras, Liaudies dainos, Kantata
Dirigentas S. Šimkus.
Dalyvauja solistai: V. Dagelytė, A. Sodeika, J. Mažeika, A. Sprindys, operos orkestras ir choras.
Bil. 1,20—5,00 RM
Ketvirtadienis, 5. XI., 14 v.
NAUJIEJI ŽMONĖS
P. Vaičiūno 5 v. komedija
(moksleiviams)
Ketvirtadienis, 5. XI., 19 v.
PARDUOTOJI NUOTAKA
B. Smetanos 3 v. opera
(Wehrmachtui)
Penktadienis, 6. XI., 18.30 v.
ŽVEJAI
St. Santvaro 4 v. drama
Bil. 0,80—4,00 RM
Šeštadienis, XI., 14 v.
ŽVEJAI
St. Santvaro 4 v. drama
(Liet. savisaug. kariams)
Šeštadienis, 7. XI., 18.30 v.
SEVILIJOS KIRPĖJAS
G. Rossini 4 p. opera
Bil. 1,20—5,00 RM
Sekmadienis, 8. XI., 14 v.
KLASTA IR MEILĖ
F. Šillerio 5 v. tragedija
Bil. 0,80—4,00 RM
Sekmadienis, 8. XI., 18.30 v.
ČIGONŲ BARONAS
J. Strausso 3 v. komiška opera
Bil. 1,20—5,00 RM

Vaidinimui prasidėjus salėn neleidžiama.

Bilietai gaunami kasdien nuo 10—12 ir 16—19 val. Didžiojo Teatro operos kasoje.

Kauno Jaunimo Teatras

Sekmadienį, lapkričio 8 d., 15 val.,
S A U L U T Ė
M. Venclausko 4 pav. pasaka vaikams
Bilietai nuo 0,60—2,00 RM

Bilietai parduodami Teatro kasoje (tel. 23717) darbo dienomis nuo 12 — 14 ir nuo 16 — 18 val. ir šventadieniais nuo 12—16 val.

Išvyka į Veiverius
Trečiadienį, lapkričio 4 d., 14 ir 18 v.
JAUNIEJI DARŽININKAI
V. Zonbergo 3 v. pjesė
Ketvirtadienį, lapkričio 5 d.,
15 ir 19.30 val.
TRYS DRAUGAI
S. Meilučio 4 v. pjesė.

Bilietai į spektaklius parduodami Veiverių kooperatyve darbo valandomis nuo lapkričio 1 d. Visi spektakliai įvyks buv. vietos šaulių salėje.

Į LAISVĘ

KAUNAS, DUONELAIČIO 24

REDAKCIJA interesantus priimėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr redaktoriaus 20520, red sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 ligi 14,30 val. Telef.: skelbimų skyriaus — 26375, buhalterijos — 27659, ekspedicijos 24825.

PRENUMERATA: Tel. 26225, siunčiant raštu per laikraščių užsakymo punktus — 1.30 RM mėn.; siunčiant paštu kaip spaudinius — 1,10 RM prenumeratos ir 0,90 RM persiuntimo išlaidų;

- Anksčiau išėjusius numerius administracija pasiunčia apmokėjus numerio kainą ir po 0,05 RM už kiekvieną numerį persiuntimo išlaidų.

SKELBIMAI: smulkūs skelbimai už kiekv. 15 žodžių arba jų dalį: 1) darbo ieškantiems 0,30 RM; 2) darbo siūlantiems 1,50 RM; 3) pirkimo ir pardavimo reikalais — 2 RM.

- Valdinių ir prekybinių įstaigų įmonių, gydytojų ir pan. skelbimai 1 petito eilutė 0,50 RM.
- dydžio spausdinami administracijos parinktoje vietoje už 5 RM; užuojautos — 10 RM.
- Skelbimai priimami administracijoje darbo metu ir spausdinami kitos dienos numeryje.

PINIGAI galima siųsti paštu administracijos vardu arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis" a. a. b. vardu (papr. ein. sąsk. Nr. 8012) Lietuvos Bankui Kaune

Kaunas, Duonelaičio g-vė Nr. 24. Spausdina: Spaustuvė „Z A I R A S"

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Skubiai reikalingas sumanus šoferis lengvai mašinai. Kreiptis: Ostland Oel Vertriebs Ges. m. b. H. Riga, VA. Kauen. Laisvės al. 14, II aukštas, 2 kamb. 16485(3)

Šventosios koop. „Žuvėdra" reikalinga sąskaitininkė. Dėl sąlygų kreiptis tel. 12, Šventosios Uostas. 16525(1)

Ūkiui, esančiam prie Prienų, reikalinga savarankiška šeimininkė. Skambinti nuo 17 val. tel. 29268. 16528(3)

Provincijos ūkiškam malūnui, su valcais, skubiai reikalingas malūninkas. Panevėžys, Stanionių pašto p. 16481(3)

Raudonėje, Raseinių aps., tuojau reikalingas vargonininkas. Pageidaujama nevedęs, turįs instrumentą. Atlyginimas kalėda, 10% nuo giedotinių pareigų. 16178(4)

Moterų rūbų siuvykloj reikalinga mokinė. Ten pat priimami moterų rūbų siuvimo darbai. Darbas atliekamas greit ir gerai. Savanorių pr. 135, b. 3, (kieme) tel. 21992. 16624(1)

Skubiai reikalingas berniukas ar mergaitė. Laisvės al. Ožeškienės kampas, kioskas. 16623(1)

Skubiai reikalinga prie mažo vaiko mergaitė ar moteris. Atlyginimas geras. Sužinoti Daukšos 21a, b. 3, nuo 15 iki 19 val. 16618(1)

Reikalinga kirpėja (moteris). Vytauto pr. 31. Sąlygos geros. 16617(1)

Reikalinga tarnaitė. Maistas ir atlyginimas geras. Kreiptis Krėvos 11, b. 2, nuo 8 — 10 ir nuo 13 ligi 15 val. 16616(1)

II-jai Kauno Moterų Ligoninei, Putvinskio 3, reikalinga prityrusi mašininkė, nusimananti raštvedybos ir atskaitomybės srityje. Kreiptis į Ligoninės Direktorių nuo 12 — 13 val. 16607(2)

Reikalinga 4 asmenų šeimai šeimininkė. Būgos 52—3. Kreiptis 16 — 18 v. 16605(2)

Reikalinga tarnaitė ar patarnautoja. Kreiptis Malėtų 25a, b. 2. 16591(1)

Mažai šeimai reikalinga šeimininkė. Kreiptis Duonelaičio 2a, b. 2 (kieme), tel. 22444. 16633(2)

Reikalinga tarnaitė ir auklė prie vaikų. Kęstučio 7, b. 4. 16628(2)

Ieško darbo

Vaikinas, baigęs 3 kl., ilgą laiką dirbęs raštinėse, ieško vietos koop. arba tiekimo — paskirst. punkte provincijos miesteliuose. Siūlyti: Darbėnai, Nausėdų km. 2 RM Nr. g. 15504411. 16529(7)

Jaunas, rimtas, sąžiningas vyras ieško ūkyje darbų vedėjo/vietos. Siūlyti: Skirsnemunė, iki pareik. paso Nr. 888493. 16495(5)

21 metų, lietuvis, baigęs 3 klases, apie 3 metus dirbęs kooperatyve, ieško vietos provincijos miesteliuose, kooperatyve, manufaktūros arba kolonialių prekių krautuvėse. Stodamas dirbti galiu duoti užstato — garantiją. Siūlyti Darbėnai, Nausėdai Nr. 12690279, Kretingos apskr. 16530(7)

Ieškau vietos dvare prie virtuvės, kambarių tvarkymo ar kt. Esu dirbęs valgykloj, turiu rekomendacijas. Bušelis Oskaras, Prezidento g. 15 — 4, Kaunas. 16594(1)

Ieškau vietos valdiškam arba privatiškam miške eiguliu. Turiu rekomendacijas. Kaunas, Raseinių 10, b. 4, Bušeris Juozas. 16594(1)

Parduoda, perka

Pirksiu laikraščio „Darbas" priedą „Darbo Praktika" ir „Jaunosios Kartos", „Skautų Aido" komplektus. A. Mačius, Biržai, Valstybinė Gimnazija. 16326(2)

Parduodama: šveisaparatas, šlangos, monometras, rankutė su Breneriu ir elektrinė plytelė. Viso kaina RM 400. Gedimino g. 30, patalpa 4. Mechaninė d-vė 16584(1)

Firmoje Kalkių Pramonė, Kaunas, Laisvės al. 57, tel. 22704, galima tuojau pirkti geros koybės, nuosavose įmonėse pagamintas kalkes. 16537(3)

Pirksiu: Mąstomoji palšyba 2 egz., Grožis ir Menas, Baltrušaičio — Meno istorijos 2 tom. Mokėsiu bet kuo. Siūlyti Utena, gimnazija, H. R. 16626(2)

Parduodu bandžio ir gitarą RM 580. Eigulių 4c, Šukienė. 16608(1)

Pirksiu universalinės arba pastovios srovės radijo aparatą. Siūlyti raštu laikr. adm. Nr. 17892. 16597(6)

Butai, kambariai

Studentui reikalingas kambarys su baldais. Skambinti nuo 17 val. tel. 29268. 16527(3)

Tarnautojas skubiai ieško kambario su baldais. Pasiūlymus raštu palikti laikr. adm. dėl J. K. 16539(2)

Pamesta

Lapkričio 1 d. tarp Kapinių ir Vaižganto laiptų **pamesta šilta odinė ruda pirštinė.** Radusiam bus atlyginta. Pranešti tel. 21915. 16586(1)

Važiuojant per Šančius 1. XI. pamestas odinis švarkas. Radėją už didelį atlyginimą prašau grąžinti Vl. Kuodžiui, XX Kranto 5. 16583(1)

Š. m. spalio mėn. 31 d. (šeštadienį) apie 19 — 20 val. tarp Laisvės al. ir Panerių g.—Vilijampolėje yra pamestas naujas elektros motoro išjungėjas (Reostatas) firmos **Siemens - Schnerkert - K.** 3727/25 nuo 125 — 500 W. Invent. Nr. 19. Radęs prašomas pranešti Sodininkystės — Daržininkystės Bandymų stočiai, Vytėnuose, telef. 27430. Radyboms skiriamas geras piniginis atlyginimas **arba premija natūra.** 16582(2)

Mekuškaitė, Agota, Justino d., gyv. Kaune, Damijonaičio 12 — 2, pametė pažymėjimą, 61 Nr., išduotą Nac. A/B „GerMaPo" 1942. V. 4, pagal darbo ir Soc. Aps. Generalinio Tarėjo 1942. V. 2 potvarkį. Pažymėjimą laikyti be vertės ir jį radus grąžinti išdavusiai įmonei. 16621(1)

Moterys, radusios Vilijampolėj pamestą pilkos spalvos su balto kailio pamušalu paltą ir žalsvą kepurę prašomos grąžinti Povilui Pučinskui, Vilijampolė, Jurbarko 19—6. Esat pastebėtos. Grąžinus—200 RM atlyginimo. 16620(1)

V. D. Universiteto Klinikos skelbia, kad pamestas darbo pažymėjimas Nr. 283, duotas Klinikų tarnautojai Stasei Brazauskaitei, laikyti be vertės arba grąžinti į V. D. U-to klinikų raštinę, Jakšto g. 3. 16606(1)

Š. m. lapkričio 1 d., einant iš Laisvės al. į Kauko al. laiptus, pamesta rudos lapės uodega. Prašau už atlyginimą grąžinti Vilniaus 19, b. 1. 16600(1)

Š. m. 1. XI. tarp Kumpiškių, Dvareliškių ir Pokalniškių pamesta odinė kairės rankos pirštinė. Prašau grąžinti 8 pol. nuovadon. 16599(1)

Pamestą Rudaminos Žemės Ūkio Kooperatyvo 1.500 kg. cukrui pirkti leidimą Nr. 121567, duotą Lazdijų Apskrities Maitinimo ir Ūkio Skyriaus 1942 m. rugpiūčio mėn. 18 d., laikyti negaliojančiu, pagal ji prekių neatleisti ir radus tuojau grąžinti išdavusiai įstaigai.

Visi tiekėjai įpareigojami patikrinti ar pagal šį leidimą prekės nėra patiektos ir jei jos būtų patiektos tuojau pranešti Maitinimo Valdybai ir leidimą išdavusiai įstaigai.

Kas šį leidimą panaudos piktam ir pagal ji neteisėtai gaus prekes, bus baudžiamas visu griežtumu.

Lazdijų Apskr. Maitinimo ir Ūkio Skyrius

16589(1)

Gerb. tautieti, kuris š. m. spalio m. 29 d. apie 16 val. radai pamirštą prie Žemės Ūkio Rūmų (Kęstučio g.) portfelį su laikrodžiu — žadintoju ir kt. normuotomis prekėmis, grąžink bent du pirmuosius jų neturtingai savininkei Juzei Macijauskienei, Šančiai, Virvių 4a, b. 2. 16639(1)

X. 31 d. kapuose rasta žiebtuvėlis. Pametusis gali ji atsiimti pasiteiravęs telefonu 25988 darbo valandomis ir 20060 nedarbo valandomis. 16632(1)

Kojalavičiaus Stepono pamestą darbo pažymėjimą Nr. 724, duotą Kauno Valstybinio Mielių Fabriko 1942 m. birželio mėn. 30 d., laikyti be vertės. Radus grąžintį Mielių Fabrikui, Prieplaukos kr. 13, arba artimiausiai policijos nuovadai. 16636(1)

Pamestą prekybininkės Žeimaitaitienės Marijonos (Veiverių g-vė 94) 100 kg kopūstams pirkti leidimą Nr. 27548, duotą Kauno m. Maitinimo ir Ūkio Skyriaus 1942 m. gegužės mėn. 26 d. laikyti negaliojančiu, pagal ji prekių neatleisti ir ji radus tuojau grąžinti išdavusiai įstaigai.

Visi tiekėjai įpareigojami patikrinti, ar pagal šį leidimą prekės nėra patiektos ir jei jos būtų patiektos, tuojau pranešti Maitinimo Valdybai ir leidimą išdavusiai įstaigai.

Kas šį leidimą panaudos piktam ir pagal ji neteisėtai gaus prekes, bus baudžiamas visu griežtumu.

Kaunas, 1942. X. 31.

Kauno Miesto Maitinimo ir Ūkio Skyrius

16635(1)

Įvairūs

JEI IŠVERSTI KĄ NORS REIK, TUOJAU BIURAN „PLUNKSNA" EIK

Vertimų biuras „Plunksna" verčia į vokiečių kalbą prašymus, dokumentus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos g. 6 nr. Telef. Nr. 23727. 12121(25)

Vertimų biuras „PRAŠYMAS" rašo ir verčia į vokiečių kalbą įvairius prašymus, dokumentus ir kt. Kaunas, PUTVINSKIO 28. 16653(12)

Ferdinandai Misoni, atsiliepk Juozui Misoniui, Viekšniai, Mažeikių gt. 25. 16311(5)

Moterišką žieminį paltą (karakulio imitacija) keisiu į bet ką. Sužinoti: Šakių g. 13, b. 4 nuo 18 val. 16466(3)

Mašininkė nori keistis vietomis iš Raseinių į Kauną. Norinčios, skambinkite telef. Nr. 69, mašininkei. Raseiniai. 16501(3)

Į bet ką keičiu angoros triušius. Sužinoti Kęstučio 18—9, tel. 22167. 16595(1)

Jaunas žmogus duos fortepijono ir vokiečių kalbos pamokas už atlyginimą. Pats nori mokytis lietuvių klb. Siūlyti raštu laikr. adm. Nr. 18018. 16625(1)

Keičiu moteriškus naujus batukus, aukštom kulnim 35 Nr. į sportiškus batukus 36 Nr. ir keičiu į bet ką naują koklinę krosnelę su visais priedais. Skambinti tel. 27046. 16622(1)

Trijų durų ąžuolinę spintą keičiu į miegamą sofą ar kitką. Dalį sutinku pinigais. Apžiūrėti kasdien nuo 16 v. Tvirtovės al. 58 — 3. 16619(1)

Keičiu 39 Nr. kiek dėvėtus mot. sportiškus pusbačius į tokius pat 38 Nr. Skambinti 23739. 16615(1)

Šiltam elegantiškam kalnieriui gražų stirnos kailiuką ir logaritminę liniuotę keisiu. Siūlyti laikraščio adm. P. Ž. Nr. 1286. 16614(1)

Gydytojams, ligonims elektros šildomą kompresą AEG — 220 v. — 60 wt, keisiu. Siūlyti laikr. adm. P. Ž. Nr. 1286. 16613(1)

Marijampolės I gimnazija skelbia, kad duotas pažymėjimas Nr 1348 Vytautui Žemaičiui yra dingęs. Prašau laikyti be galios.

Marijampolės I gimnazijos Direktorius

16612(1)

Įvairiomis sąlygomis perleidžiu naujas ąžuolines lovas. Kaunas, Julijanava, Vyturių 9, b. 1. 16611(2)

Keisiu **kilimą 2x3 mtr** į dviratį arba į kitką. Kaunas, Napoleono g. 36, b. 3, nuo 17 — 19 val. 16610(2)

Naujus, rudos spalvos, 42 Nr. pusbačius keičiu į tokius pat 41 Nr. Skambinti tel. 20270. 16604(1)

Žiem. mot. paltą ir gerus sport. 38 ir kitus 39 Nr. batelius keičiu į kitką. Utenos 20b, b. 2 (kieme). 16604(1)

Vyrišką pad. dviratį keičiu į moteriškį žieminį paltą. Kreiptis Pramonės skg. 1b, darbo val. nuo 7 — 16. 16603(1)

Kauno Teatras
«VARIETĖ»
Lukšio g-vė 21. Telef. 21861
Šiandieną
Nauja programa
Dėmesio!
Prisitaikant Vakarų Europos teatrams, mūsų teatre šeštadieniais ir šventadieniais bilietų kainos pakeliamos nuo 2 — 5 RM. Kitomis dienomis kainos lieka tos pačios. Kasa atidaryta nuo 14 iki 19 val. Šventadieniais nuo 12 iki 19 val.
Seansai 17 ir 19 val., šventadieniais 15 — 17 ir 19 val.

L. MOTIEJŪNAS
Kaunas, Laisvės al. 38
Telef. 21407.
Raštinės mašinų remontas

APR. ATS. B-VĖ „GAUBLYS"
Kaune, Laisvės al. 45.
Tel. 21162.
Mokslo priemonių, Optikos ir sporto reikmenų prekyba, prityrusių specialistų vedama, aprūpina:
Mokyklas įvairiomis mokslo priemonėmis,
Chemijos laboratorijas įrengimais bei aparatūra,
Veterinarijos ligonines ir gydytojus veterinarijos instrumentais.
Be to, optikos skyriuje didelis akiniams rėmų pasirinkimas ir greitas receptų išpildymas.
16432(5)

Taikomosios Dailės Institutui, Kaune, reikalingi sveiki, geros išvaizdos ir sudėjimo **MODELIAI VYRAI ir MOTERYS** įvairaus amžiaus. Už pozavimą gerai atlyginama.
Kreiptis nuo 10 — 12 val. į Instituto raštinę. Italijos g-vė — Ąžuolų kalnas (Žaliakalnis). 16146(3)

DĖMESIO!
Nuo š. m. lapkričio mėn. 3 d. „Valgio" kavinėje — svetainėje „Asta", Laisvės al. 52 nr. kasdien nuo 16, o šeštadieniais ir šventadieniais nuo 15 iki 20 val. gries džazo kapela.
„Valgio" Sveitainių Centras, Kauno Skyrius
16444(3)

Keičiu į ką nors, arba kitaip perleidžiu vilnonei suknelei medžiagą, tinka ir gimn. uniformai. Sužinoti Vilniaus 6, b. 4. 16602(1)

1941 m. birželio mėn. 22 d. karo metu Tauragėje dingusį ar sudegusį septynių gimnazijos klasių baigimo Totorytės Emilijos mokslo pažymėjimą Nr. 21, išduotą 1930 m. birželio mėn. 18 d. Rokiškio valstybinės gimnazijos, laikyti be vertės. 16598(1)

Keisiu 3 kambarių su patog. butą į saulėtą tokį pat arba mažesnį. Rotušės a. 4 — 13. 16593(1)

Keisiu vyr. kelnes, paltą, užuolaidas, vaikišką kėdę, Beethoveno Haydno sonatas į kitką. Rotušės a. 4 — 13. 16592(1)

Moteriškas vasarinis paltas ir suknelei vilnonė medžiaga (3 mtr) keičiama į ką nors. Sutinku ir pinigais. Gražinos 28, 18 — 20 val. 16588(1)

Mainau į kitką pusmetinį aparatą, Vikrys su pilnu komplektu. Teirautis tel. 28645. 16637(2)

Keisiu į kitką, moterišką pilkos spalvos paltą. Sužinoti Jankaus 15, b. 4. 16631(2)

Skubiai keičiu elektrinį virdulį arba iš baldų: stalą, kėdes, fotelius į elektrinį motorą nuolatinei srovei nemažesnio 2-jų jėgų galingumo. Siūlyti Italijos 67a, b. 1. Kasdien nuo 15 — 19 val. 16630(3)

Gerą rudeninį vyrišką paltą mainau į malkas. Teirautis: Lelijų 12, telef. 21833. 16629(1)

Tinklinį radiją firmos „Imperial" keičiu į vyr. dviratį. Prezidento 2—1. 16627(1)

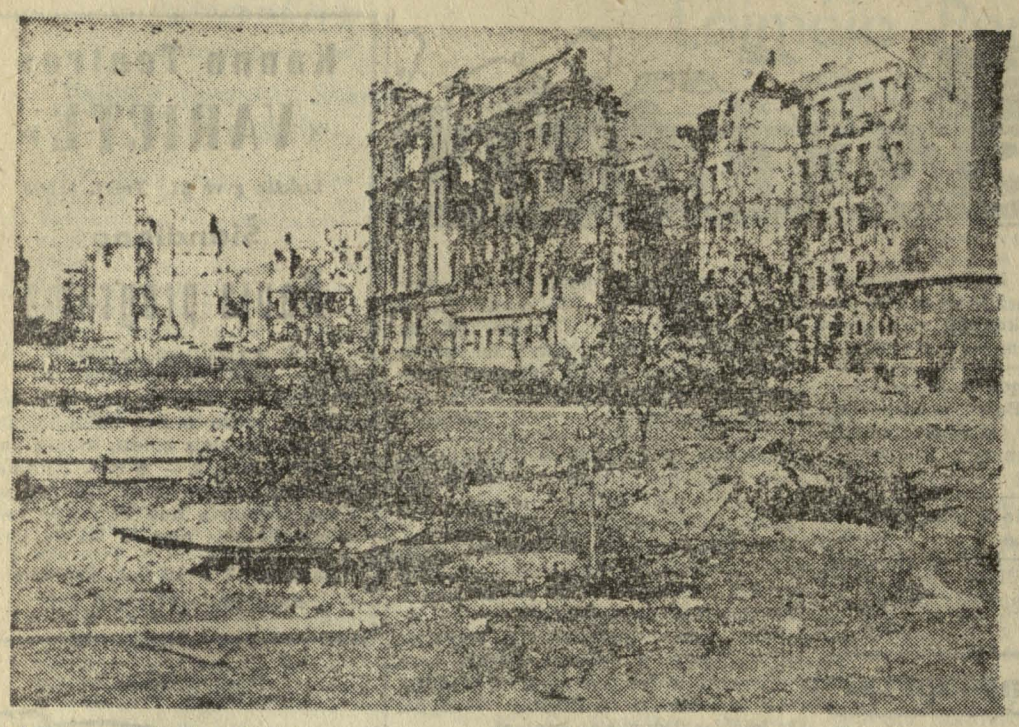

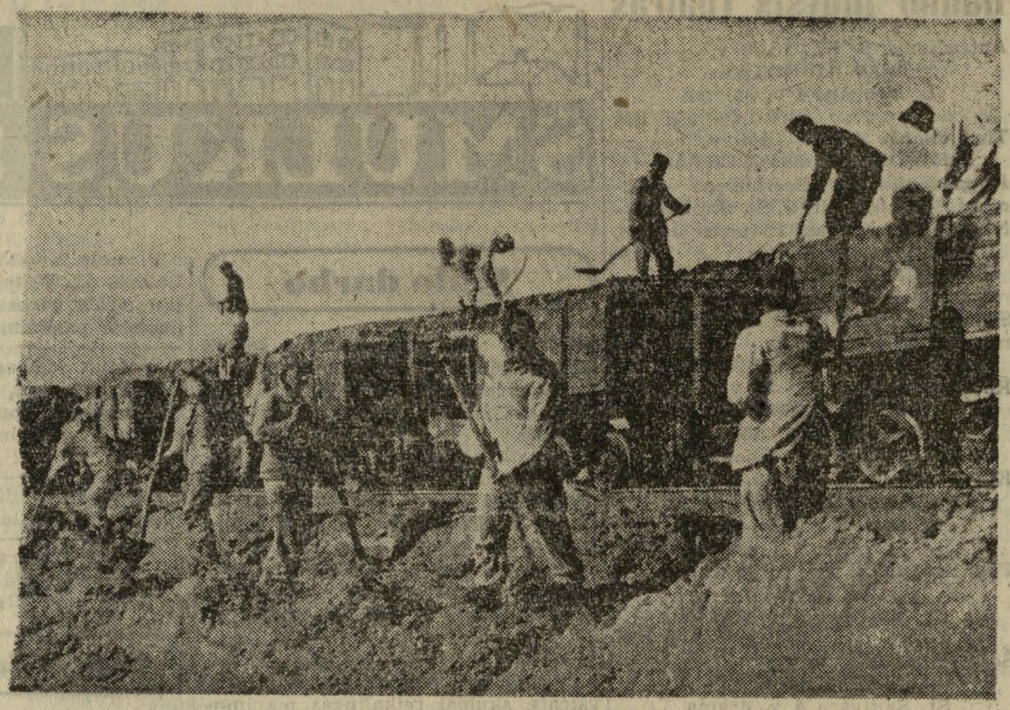

Kairėje — sugriautame Stalingrado miesto centre visur tenka su[illegible] ir paprasčiausiais įtvirtinimais ir atkakliai dėl jų kovoti. *Dešinėje* [illegible] dojama viduriniame Rytų fronto ruože. Darbo vyrai pila į vagonus žvyrą aerodromui statyti.

Nuotraukos PK Herbertir Pueselt (Wb.)

Veržiantis link Alagiro, reikėjo pereiti per daugybę kalnų upių

Nelekdamas Alagiro, priešas neteko maitinimo bazės savo kariuomenės daliniams, kovojantiems į vakarus nuo Tereko. – Aviacija bombardavo Ordžonikidzę

BERLIN. XI. 2. Spalio 24 dieną vokiečių ir rumunų kariuomenių dalinių pradėtasis puolimas į vakarus nuo Tereko jau iki šiol privedė prie įspūdingų rezultatų. Spalio 28 dieną kritus Nalčikui, vokiečių kariuomenės daliniai, kaip vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša, lapkričio 1 dieną šturmavo Alagiro miestą. Puolant tą sritį, kurioje labai gausu gamtos kliūčių, vokiečių kariuomenės daliniams teko nugalėti daugybę visokiausių sunkumų. Tą sritį yra išraižiusi daugybė kalnų upių bei upelių. Prie srauniai tekančių Argudano, Leskeno, Uruho, Čikolos, Durduro ir daugybės kitokių kalnų upelių su giliomis vagomis kiekvieną kartą buvo atkakliai kovojama. Bolševikams, neiškasusiems nė saujos žemių, tatai buvo labai palankios gynimosi pozicijos. Paremiami mūsų aviacijos, mūsų grenadieriai, vis dėlto, per tas upes ir upelius persikėlė. Kai nebūdavo lieptų ar keltuvų, mūsų kareiviai briste brisdavo per balzganą glečerių vandenį, kuris jiems siekdavo iki krūtinės, puldavo priešą iš sparno ir paverždavo iš jo vieną ruožą po kito.

Pionieriai, žengdami į priekį paskui priešakinius dalinius, įrengdavo šimtus lieptų bei tiltų, kurie leisdavo mūsų tankams ir sunkvežimiams greitai persikelti per upelius. Mūsų tankai atsidurdavo kovos laukuose dar prieš tai, negu priešas spėdavo pasirengti stipresniam pasipriešinimui. Tuo būdu puolimai tomis kalnuotomis sritimis be atvangos vykdomi pietų link. Vokiečiams į rankas atiteko daugybė naujų vietovių, kurių svarbiausia yra Alagiro miestelis, turintis apie 5.000 gyventojų. Greta kai kurių ginklavimosi įmonių, priešas ten neteko, svarbiausia, priėjimo prie Osetijos karinio plento.

Tarp Elbruso masyvo ir Baksano, Nalčiko bei Alagiro linijos esančios bolševikų pajėgos, nukirtus Osetijos karinį plentą, buvo atkirstos nuo savo tiekimo bazės ir nuo pasitraukimo kelių, nes 4.000—5.000 metrų aukščio centrinio Kaukazo glečeriniu kalnų siena šiuo metų laiku kariuomenei yra nepereinama. Šiuo atžvilgiu Alagiro netekimą priešas skaudžiai pajus.

Nors, užėmus Alagirą, buvo pasiektas svarbus dalinis vokiečių puolamųjų pajėgų tikslas, tačiau puolimas be atvangos vykdomas pagal Tereko aukštupio vakarinę pusę. Mūsų kariuomenės daliniai kovoja Gruzijos karinio plento srityje. Tas plentas yra paskutinis didysis susisiekimo kelias su pietine sritim. Prie to karinio plento esantį Ordžonikidzės miestą lapkričio 1 dieną mūsų kovos lėktuvai bombardavo. Pirmomis rytomis valandomis gausios vokiečių aviacijos eskadrilės pasirodė ties ta svarbia priešo tiekimo sankryža. Nepaisydami stiprios gausių zenitinių baterijų ugnies, mūsų kovos lėktuvai prasiveržė iki miesto ir numetė savo bombas į pastatus ir geležinkelio linijas. Jau po pirmojo puolimo kilo plačių gaisrų. Nakties metu mūsų lakūnai puolimus tęsė toliau. Buvo padegti milžiniški karo medžiagų kiekiai. Mūsų lakūnai naikintojai sėkmingai veikė visame Tereko fronte. Oro kautynėse buvo numušta mažiausiai 25 priešo lėktuvai. Dar penki bolševikų lėktuvai per puolimus buvo sunaikinti bolševikų aerodromuose ant žemės.

VAŠINGTONAS Į VISAS PIETŲ AMERIKOS VALSTYBES SIUNČIA 50 VALDININKŲ

MADRIDAS. XI. 2. Vis daugiau aiškėja Jungtinių Valstybių pastangos turėti didesnės įtakos atskirose Lotynų Amerikos respublikose. Iš Vašingtono pranešama, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė į visas tas valstybes siunčia 50 valdininkų. Tie valdininkai buvo paruošti keturias savaites trukusiuose kursuose, kuriuose jie buvo supažindinti su Jungtinių Valstybių prekybos santykiais su kitomis Amerikos valstybėmis. Jie studijavo įvežimo ir išvežimo problemas, o taip pat ašies valstybių fondų ir juodojo sąrašo firmų kontrolę.

SOVIETŲ SĄJUNGOJE KARINĮ APMOKYMĄ IŠEIS IR AŠTUONMEČIAI

TOKIO. Domei pranešimu iš Kuibyševo, sovietų valdžios organai spalio 28 d. išleido jaunimo karinio apmokymo nuostatus, kurie apima visus mokinius ir mokines nuo aštuonių metų amžiaus. Apmokymas priklauso krašto apsaugos liaudies komisariatui.

Kautynės jūrose vyksta toliau

MORRISONO PRISIPAŽINIMAS

BERLIN. XI. 2. Net anglų vidaus reikalų ministeris Morrisonas, kad ir nenoromis, turi pripažinti, kad povandeniniai laivai sudaro didelį pavojų Anglijos aprūpinimui žaliavomis, karo medžiaga ir maistu. Kadangi didelių laivų nuostolių, ypač šiaurės Atlante, negalima nuslėpti, Morrisonas išgalvojo bent savotišką pateisinimą. Kovoti prieš povandeninius laivus vien šiaurės Atlante tenką, sako Morrisonas, daugiau kaip 2¾ milijonų kvadratinių mylių plote, panaudojant daugiau kaip ketvirtį milijono anglų jūrininkų. Be paliovos turį keliauti 600 anglų karo ir pagalbinių laivų, kad į Angliją būtų galima atgabenti bent minimumą reikalingos važtos.

Po šios savo vidaus reikalų ministerio kalbos anglai dabar žinos, ko vertas jų informacijų biuro tvirtinimas, kad povandeninių laivų pavojus dingstąs.

REIKALAUJAMA DEPORTUOTI VOKIEČIŲ JAUNIMĄ

Įdomus vienos New Yorko žinių agentūros prisipažinimas

BERLIN. XI. 2. New Yorko žinių agentūra paskelbė tokią daug pasakančią žinią:

Prie Jungtinėse Valstybėse aptariamų klausimų priklauso ir priverstinio vokiečių jaunimo po karo auklėjimo klausimas. Aiškinamasi, ar bendrai yra galimybė vokiečių jaunimą priverstinai auklėti, nes jeigu šis klausimas pasiseltų išspręsti, tai atkristų reikalas tą jaunimą deportuoti ar jį padaryti nežalingu.

Turint galvoje dabartinę karo padėtį, mūsų priešų svarstymas pokarinių planų rodo aiškią beprotybę. Juo tegalima paaiškinti noru nukreipti visuomenės dėmesį nuo karo klausimo. Kaip seniau paskelbtas žydo Kaufmann vokiečių tautos sterilizacijos projektas, taip ir šis planas teparodys vokiečių tautai tą, ką priešas jai ruošia. Tačiau į šitokius išnaikinimo planus duos atsakymą mūsų kariuomenė tokia kalba, kurią supras ir žydiškieji plutokratai.

Šiandien JAV renka parlamentą

Dideli nesutarimai tarp abiejų partijų

Šiandien, lapkričio 3 d., Jungtinės Amerikos Valstybės renka savo naują parlamentą (kongresą) ir trečdalį Senato narių. Tai reikšmingas JAV gyvenime įvykis, kuris dabartinio karo metu įgyja dar ypatingos reikšmės. Kaip neutralių valstybių korespondentai praneša, tokio įkyraus ir didelio priešrininkiminio triukšmo, kaip per ankstyvesniuosius rinkimus, šiemet nebuvę. Mat, ir šioj srity karas turėjęs įtakos. Tačiau įtempimas tarp demokratų ir respublikonų partijų nė kiek nesumažėjęs. Senoji neapykanta tarp abiejų partijų tebesanti gyva. Demokratai tvirtiną, kad jau ir vienas vienintelis respublikonų atstovas kongrese būtų tikra „tautinė nelaimė“, nes respublikonai nesą patikimi patriotai. O respublikonai iš savo pusės, prikišą demokratams, kad, pastarieji, prisidengę karo meto būtinumo skraiste, varą egoistinę savo partijos reklamą. Kartu jie prikiša Rooseveltui, kuris yra demokratas, kad jis iš kongreso noris padaryti vien tik sau klusnią mašiną, kuri visiems jo sprendimams be jokio svarstymo pritartų.

Šis priekaištas turi pagrindo, nes Rooseveltas jau visa eilė metų rūpestingai stengėsi kongreso reikšmę sumažinti ir jį padaryti savo politinių planų įrankiu. O kadangi kongrese kaip tik truko tvirtesnio charakterio ir platesnio masto vyrų, tai iš dalies Rooseveltui nebuvo sunku pasiekti jo norimų tikslų. Apskritai, Rooseveltas siekia diktatoriškų teisių. Kaip tai jam pavyks, parodys iš dalies ir šie rinkimai. Ligšioliniam parlamente vis dėlto buvo atstovų, kurie nepritarė Rooseveltui, ypač jo užsienių ir karo politikai. Tie priešingi balsai ypač aiškiai pasireiškė po žinomosios Pearl Harbour katastrofos.

Būdinga, kad karo perijodus JAV beveik visuomet pergyvena kraštą valdant demokratams. Tuo būdu dabartinė JAV padėtis panaši į 1918 m. Ir tuomet buvo renkamas naujas kongresas ir trečdalis senato narių, o JAV prezidentas demokratas Wilsonas buvo pasiekęs savo galios aukštybes. Tačiau Wilsono aureolė, nežiūrint jo 14 punktų, greitai amerikiečių akyse nubluko ir kitus rinkimus demokratai pralaimėjo. Po to dvylika metų JAV valdė respublikonai, kol kilusi milžiniška ekonominė krizė privertė juos perleisti valstybės vairą vėl demokratams.

Šis naujai renkamas kongresas bus 78-tas JAV istorijoj. Į naująjį kongresą renkama 435 atstovai. O senatą sudaro 96 senatoriai (iš kiekvienos 48 valstijų po 2 senatorius), taigi šiemet pasikeis 32 senatoriai.

Ibseno „Nora“

Vilniaus Dramos Teatre

Už langų žiema storu sniego sluoksniu apdengusi žemę, bet advokato Helmerio buto salione šilta ir jauku. Taip yra ne vien todėl, kad čia šiltai kūrenama krosnis, kad jos židinys nuolat rusena. Malonu ir jauku čia, kad pačių Helmerių šeima laimingai ir gražiai gyvena. Adv. Helmeris aiškios, tiesios linijos žmogus, nedaras kompromisų su sąžine. Jis gabus ir daro nemažą karjerą. Helmerio žmona Nora — švelni, graži ir perdėm moteriška. Jau aštuoneri metai, kai jie susituokę, ir laiminga Nora vyturėliu čiulba apie tris savo vaikučius. „Ar dar daugiau laimės bereikia?“ — klausia pati savęs Nora Helmerienė ir neturi ko pridėti.

Tačiau po visa ta meile, laime ir džiaugsmu tūno laimės nepastovumo pradmens, tarsi pavojingosios povandeninės uolos, į kurias sudūžta Helmerių šeima. Kokios gi tos dramos priežastys? Pasirodo, Helmerių šeimos laimės pagrindų klaidingume, dvasinės jų pusiausvyros trūkume.

Adv. Helmeris viską sprendžia iš savo olimpiškosios vyro aukštybės. Iš ten žiūrint, žmona jam tik žaislas, jo valios vykdytoja. Dar daugiau, Nora lyg manekenas viską turi atlikinėti tik taip, kaip vyras nori, be to, jai, labai jausmingai ir jautriai, tenka stengtis atspėti vyro nuotaikas, norus. Tokiu būdu ji turi būti visiškai be savo aš, be dvasinio savo pasaulio, be minčių ir be valios. Tai klaikus moters paženiminas ir degradavimas iki laimingo „nuasmeninimo“, deja, dar ir mūsų laikais ir net inteligentiškose šeimose pasitaikąs reiškinys. Taigi, ši Ibseno drama nėra nustojusi aktualumo ir mūsų laikais. Juo labiau, kad Helmerio tipas, laikąsis tiesios, tariamai neklaidingos linijos ir skelbiasis net herojiškumu, taip pat mūsų laikams realus. Iš tikrųjų gi jis herojus tol, kol to herojiškumo jam praktiškai netenka įrodyti. Pasirodo, kad visas jo pasipūtimas yra netikras, dirbtinis ir apgaulingas, nes Helmeris paprasčiausias eilinis miesčionis, mėgstąs komforta, egoistas ir paviršutiniškas žmogelis.

Jeigu Noros dramos šaknys glūdi jos, kaip moters, visiškam pasidavime vyro valiai, tai Helmerio — piktnaudžiojime savo, kaip vyro, pirmenybės ir žmonos asmenybės visiškam paneigime.

Todėl, kai pagaliau Nora, visiškai pažinusi savo vyro žemumą, palieka ji, kiekvienas žiūrovas pajunta lyg dvasinį palengvėjimą. Tai žiauri priemonė pamokyti nesąmoningąji, skaudūs ir jos rezultatai, bet gal tai pamoka ne vienam Helmeriui.

R. Juknevičius šią H. Ibseno dramą pastatė su visu jos dydžiu, monumentalumu. Nenuostabu, kad žiūrovas nžsimiršta esąs teatre ir tiki matąs ne scenos veiksmą, bet nepaprastai stiprią ir sodrią gyvojo gyvenimo atkarpą. Realus veiksmas ir scenovaizdžio (dail. V. Palaimos) nuotaikingumas iš karto užimponuoja žiūrovui ir su vis didėjančiu įtikinamumu ir stiprumu verčia įtemptai pergyventi visą dramą.

„Noros“ pagrinde — dviejų svarbiausiųjų jau minėtųjų asmenų: Helmerio ir Noros drama. Tačiau greta jų dar paliečiama Krongstado drama, kuri papildo ir išryškina Helmerių dramą. Ir dar trečioj eilėj — paslaptyse glūdi daktaro Ranko drama, kuri yra daugiau asmeninio pobūdžio.

Apie aktorius, vaidinusius „Norą“, sunku rašyti, nes jų vaidybą ypač Noros (M. Mironaitė) ir Helmerio (H. Kačinskas) neįmanoma tiksliai nusakyti. Reikia juos stebėti vaidinant. Ir kokios puikios pergyvenimų, svyravimų, persilaužimų scenos ir gausios pereinamųjų jausmų, kovojančių su mintimi, moduliacijos, ypatingai jos gilios ir ryškios pirmajam veiksme, kai Noroje atsibunda asmenybė, jautriai pajuntanti kito leteną. Ir Nora juo labiau junta vyro leteną, juo ryškiau joje bunda žmogiškoji asmens sąmonė. Mironaitė, visa tai vykusiai ir teisingai pergyvendama pavaizdavo. Žiūrovai tai aiškiai juto. Ir kai ji paskutiniame veiksme skyrėsi su vyru, negalėjai netikėti, kad kitos išeities jai jau nebėra.

H. Kačinskas Helmerio rolėje dar kartą parodė savo didžius aktoriaus sugebėjimus. Jam ypač sekėsi olimpiškosios vyro mizanscenos. Gal kiek mažiau pavyko paskutinio veiksmo pykčio scena, kurioje tartum buvo juntamas nuovargis ir lyg nenatūralus įsitempimas. Tačiau tai nemažina Kačinsko sukurtojo Helmerio tipo įtikinamumo.

Savaimingas ir ryškus dr. Ranko asmuo, J. Palubinsko pavaizduotas, ypač geras paskutiniame veiksme. Epizodinė Lindės rolė (D. Kubertavičiūtė) taip pat buvo vykusiai atlikta J. Rudzinskui teko nelengva nelaimingojo Krogstado rolė, kurią aktorius daugiau vaizdavo išorinėmis priemonėmis. E. Grikevičiūtė auklės rolėj sukūrė gražių akimirkų. Mažesnes roles turėjo K. Dauguvietytė (tarnaitė) ir V. Derkintis (pasiuntinys). Be to, publikos simpatijų susilaukė ir trys patys jauniausi „aktoriai“ vaikučiai.

„Norą“ išvertė K. Boruta. Vertimas pažymėtinas dėl kalbos tyrumo ir skambumo. Taip pat vykę Jesensko muzikiniai momentai.

J. K.